

ELSŐ KÉZBŐL A HADERŐRŐL!

magyar HONVÉD

www.honvedelem.hu

A Honvédelmi Minisztérium magazinja – 2014. december XXV. évf. 12. szám – 390 Ft

FRONTKARÁCSONY

28

ELŐSZÖR VETT RÉSZT LITVÁNIÁBAN MEGTARTOTT NATO-HADGYAKORLATON A MAGYAR HONVÉDSÉG: AZ IRON SWORD 2014 KERETÉBEN A SZÖVETSÉGES KATONÁK TAPASZTALATOKAT CSERÉLTEK ÉS MEGISMERTÉK EGYMÁS HARCELJÁRÁSAIT.

8 Dr. Benkő Tibor vezérezredes, a Honvéd Vezérkar főnöke idézi fel a Magyar Honvédség idei fontosabb eseményeit.

24 Nemzetközi program keretében, magyar szakemberek részvételével készül a katonailag fontos területek feltérképezése.

36 Szentendre, Szeged, Székesfehérvár, Szentés: Antal László alezredes pályafutásának fontosabb állomásai.

A MAGYAR HONVÉD MAGAZIN KÖVETKEZŐ SZÁMA 2015. JANUÁR 16-ÁN JELENIK MEG.

48 A karácsony 1914-ben fegyvernagyvást hozott, a szeretet ünnepén halálos ellenségek barátokká váltak egymással.

HADERŐ

Példát mutatnak 4
Fejlesztésekre várva 8

NAGYVILÁG

Radar 12
Missziós hírek 14

SEREGSZEMLE

Gyakorlatbiztosítók 16
Novemberben történt 20
Földosztás 24
Pajzs és kard 28
Elismert képesség 32
Az Sz betű bővületében 36

HADITECHNIKA

Ötödikesek 40

HÁTORSZÁG

Frontkarácsony 44
Élni és élni hagyni 48
Az erő velük van 52
Amit látnod kell! 56
Közös nevezőn 58
Filmes siker 61
Közérdekű 62

A Honvédelmi Minisztérium magazinja XXV. évfolyam 2014. 12. szám

Kiadja a HM Zrínyi Térképészeti és Kommunikációs Szolgálat Közhasznú Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság.

Felelős kiadó:
DR. BOZSONYI KÁROLY
ügyvezető

Nyomtatás:
A kft. saját nyomdájában

Felelős vezető:
A kft. ügyvezetője
Szerkesztőség: 1087 Budapest, Kerepesi út 29/B Postacím: 1440 Budapest, Pf. 22 Tel.: 459-5315, HM: 27-913 fax: 459-5351
E-mail: magyarhonved@armedia.hu

Főszerkesztő:

SZABÓ BÉLA

Olvasószerkesztő:

GYÖRI LÁSZLÓ

Lapszerkesztők:

TRAUTMANN BALÁZS, FEITH LÁSZLÓ

Hírszerkesztő:

SINKA ISTVÁN

Régió-tudósítók:

GALAMBOS SÁNDOR, KÁLMÁNI GÁBOR

Fotóriporterek:

DÉVÉNYI VERONIKA, GALOVTSIK GÁBOR, KRASZNAI-NEHREBECZKY MÁRIA, RÁCZ TÜNDE (KEPSZERESZTŐ), TÓTH LÁSZLÓ

Tervezőszerkesztő:

GRÓF ISTVÁN

E HAVI MAGAZINUNKAT

FEITH LÁSZLÓ SZERKESZTETTE

Borítófotó: Karai Sándor

ISSN: 0865-6932

Lapunk az Európai Katonai Sajátírószövetség (European Military Press Association) tagja

Előfizetésben terjeszti a Magyar Posta Rt. Hírlapüzletéga (1089 Bp. VIII., Orczy tér 1.), előfizethető valamennyi postán, kézbesítőknél, e-mailen: hirlap-elofizetes@posta.hu, faxon: 303-3440.

További információ:
06-80-444-444

PÉLDÁT MUTATNAK

NOVEMBERBEN A NYUGAT-BALKÁNI HADSZÍNTÉRRE LÁTOGATOTT HENDE CSABA. A HONVÉDELMI MINISZTER HÁROMNAPOS ÚTJA SORÁN EGYEBEK MELLETT FELKERESTE A KOSZOVÓBAN ÉS BOSZNIA-HERCEGOVINÁBAN SZOLGÁLATOT TELJESÍTŐ MAGYAR KATONÁKAT. A TÁRCAVEZETŐ BEJELENTETTE: TOVÁBB NŐHET A NEMRÉGIBEN 150 FŐVEL MEGEMELT NYUGAT-BALKÁNI JELENLÉT, ÚJ AMERIKAI HARCJÁRMŰVEKET KAPHAT A KOSZOVÓI KONTINGENS.

A legnagyobb elismeréssel szólt a magyar katonák teljesítményéről a koszovói NATO-erők parancsnoka – hangsúlyozta Hende Csaba honvédelmi miniszter nyugat-balkáni látogatásának első napján Pristinában. A miniszter a Film City táborban tett látogatása után rámutatott: Magyarország elkötelezett a Nyugat-Balkán stabilitása mellett, és ennek a feladatnak az egyik súlypontja éppen Koszovó, ahol hosszú évek óta jelentős erővel van jelen Magyarország. Idén már három alkalommal, összesen 150 fővel növelte az említett hadszíntéren szolgálatot teljesítők létszámát a kormány. Ez azért is vált lehetővé, mert az afganisztáni misszió a végéhez közeledik, így nagy mértékben csökkent az ott szolgálók száma.

A miniszter találkozott a koszovói misszió (KFOR) olasz parancsnokával, aki a legnagyobb elismerés hangján szót honfitársaink teljesítményéről. Francesco Paolo Figliuolo vezérőrnagy megjegyezte, hogy a magyarok esetében az igényesség, az elkötelezettség, a példamutató szorgalom és a helytállás az, ami szembetűnik. Összesen mintegy 500 magyar katona szolgál immár a nyugat-balkáni hadszíntéren. Hazánk Koszovóban az ötödik, Boszniában a harmadik legnagyobb számú kontingenssel van jelen.

– A Nyugat-Balkánon a magyar katonák feladatai közé tartozik az illegális migráció, a szervezett bűnözés, a kábítószer-, illetve az embercsempészet visszaszorítása. Ez magyar nemzeti érdek is, akárcsak az, hogy a NATO-n, illetve az EU-n belül hazánk erősíteni tudja pozícióját és képes legyen növelni érdekérvényesítő képességét a nagyszerű teljesítmény által, amit a magyar katonák itt nyújtanak – mondta Hende Csaba honvédelmi miniszter.

A tárcavezető a Nothing Hill táborban tett látogatásakor újságírók előtt hangsúlyozta: lassan beérik az a munka, amelyet a Honvédelmi Minisztérium és a honvédség vezetése éveken keresztül megkezdett. Ekkor helyezték új alapokra a honvédtiszt-, illetve az alisztképzést, így (a folyamatos túljelentkezés miatt is) a legjobb embereket válogathatják ki.

Hende Csaba ugyanakkor kijelentette, a katonák felszerelésének megújítása elengedhetetlen, hiszen ezen a téren komoly elmaradásai vannak az országnak

A magyar békefenntartók 1995 óta szolgálnak a Nyugat-Balkánon. A térség legjelentősebb stabilizáló ereje a KFOR-misszió, amelyben Magyarország a kezdetektől (1999) részt vesz. A NATO parancsnoksága alatt működő nemzetközi békefenntartó erő feladata a koszovói albánok és szerbek közötti összecsapások kiújulásának megakadályozása, a tűzszüneti megállapodás betartatása, a szerb enklávék védelme, valamint a koszovói biztonsági szektor kialakításának támogatása.

azzal együtt, hogy a kormány vállalta: 2022-ig ütemesen emeli a honvédelmi költségvetést, ami megalapozza majd a kívánt modernizációt. Bizonyos intézkedések már a jövő évtől elkezdődnek, ezek között megemlítette az életpálya-modell bevezetését és az illetmény-, illetve a lakástámogatási rendszer megújítását. A fejlesztésekre és a béremelésre azért is szükség van, hogy mérsékelni tudják a rendszerből történő kiáramlást, amely mostanra már komoly problémát jelent a Magyar Honvédségnek.

A miniszter bejelentette, hogy összesen 12 HMMWV páncélozott szállító járművet kaphat az amerikai hadseregtől

a Koszovóban szolgálatot teljesítő egyik magyar század. Ezeket felújítva, kiváló állapotban vehetik át katonáink. Kérdésre válaszul kifejtette azt is, hogy a koszovói KFOR-misszió magyar katonái nemcsak az albánok, de a kisebbségben lévő szerbek megbecsülését is kivívták azzal, hogy védik kulturális értékeiket, identitásukat, például a világörökség részét képező ortodox kolostorokat, templomokat.

– Néhány egyéni beosztással tovább bővíthet a Bosznia-Hercegovinában működő EUFOR-misszió, amelynek a mandátumát nemrégiben hosszabbította meg az ENSZ – mondta Hende Csaba látogatása utolsó napján Szarajevóban. A miniszter mások mellett találkozott Christopher J. Petty dandártábornokkal,

a NATO szarajevói parancsnokságának parancsnokával, akinek igen jó tapasztalatai vannak a magyar katonákkal kapcsolatban. Ennek tükrében nem meglepő, hogy a tábornok azt szeretné, ha honfitársaink hosszabb ideig maradnának a misszióban és többen lennének.

A miniszter elmondta: nem zárkózott el a további bővítéstől. Szavai szerint mostanra teljesen megváltozott a helyzet Bosznia-Hercegovinában: a misszió kezdetekor még 60 ezer külföldi katona volt jelen a had-

színtéren, mostanra pedig ez a szám hatszázra csökkent. Közülük száznegyvenen magyarok, akik egy része ugyanakkor nem a helyszínen, hanem hazánkban állomásozik, de ők két napon belül bevethetők, ha szükség lenne rájuk.

Bosznia-Hercegovinában egyébként most sehol sincsen katonai fenyegetettség, de az ellentétek bármikor lágra lobbantathatják az országot. Ezzel kapcsolatban a miniszter kijelentette: ezért is volt nagyon helyes döntés, hogy az elmúlt napokban az ENSZ meghosszabbította az EUFOR mandátumát. A világszervezet úgy tekint a misszióra, mint egy befejezetlen vállalkozásra, ahol még szükség van a katonai jelenlétre.

– Magyarország változatlanul és rendületlenül kész – nemzeti érdekeivel összhangban – a szükséges és tőle elvárható segítséget megadni – hangsúlyozta Hende Csaba.

A honvédelmi miniszter látogatása utolsó napján a Butmir táborban találkozott a magyar katonákkal, majd a Szövetségért Érdemjellel tüntette ki Dieter Heidecker vezérőrnagyot, az EUFOR parancsnokát, illetve megtekintette a remény alagútjaként ismert, ma már múzeumként üzemelő volt háborús helyszínt. Ezen az alagúton keresztül csempésztek be az élelmiszert, illetve a lőszerket és fegyvereket Szarajevóba, amikor – 1992 és 1995 között – a szerb hadsereg blokád alá vonta a várost.

A katonáink munkájának elismeréseképpen

FEJLESZTÉSEKRE VÁRVA

A MAGYAR HONVÉDSÉG 2014-BEN SZÁMOS ÖNÁLLÓ VAGY EGYMÁSHOZ KAPCSOLÓDÓ HAZAI ÉS NEMZETKÖZI GYAKORLATON BIZONYÍTHATTA RÁTERMETTSÉGÉT ÉS HELYTÁLLÁSÁT. DR. BENKŐ TIBOR VEZÉREZREDESSSEL, A HONVÉD VEZÉRKAR FŐNÖKÉVEL AZ ÉV ZÁRÁSAKÉNT IDÉZÜNK FEL NÉHÁNY JELES ESEMÉNYT.

Ebben az évben emlékeztünk meg NATO-tagságunk 15. évfordulójáról. Visszatekintve a másfél évtizedre, a Magyar Honvédség lehetőségeihez képest mennyiben járult hozzá a szövetség munkájához?

– NATO-tagságunk számos katonai szintű eredményt hozott számunkra. Az elmúlt 15 év során gyökeresen megváltozott az állomány szemléletmódja, amely a NATO-elvek, -doktrínák, -szabványok, -konceptiók átvételéből, oktatási és kiképzési rendszerek meghonosodásából adódik. A vezetők, parancsnokok, katonák és kötelekék képességeit tekintve létrejött a szövetség tagjaival együttműködni képes, professzionális haderő. Hazánk a tizennyolc NATO-akkreditált kiválósági központ közül tizben vállal szerepet, s ez lehetővé teszi a hozzáférést a különböző szakterületeken fellelhető nem-

zetközi tapasztalatokhoz, szellemi tőkéhez. Ezek a kiválósági központok a NATO igazi szellemi műhelyei. A hadszíntéren megszerzett műveleti tapasztalatok, a szellemi értékek gyűjtése mellett gyakorlati jártasságot biztosítanak. Emellett az elmúlt 15 év során megkezdődött a Magyar Honvédségen belül olyan kiemelten fontos képességek kialakítása, mint a különleges műveleti képesség, amely rendkívül elismert a NATO-n belül. Büszkén említhetem még az előretolt repülésirányító, azaz a JTAC (Joint Terminal Attack Controller) képességet, amelyet a Magyar Honvédség úgy illesztett képességei sorába, hogy azt ma már hazai és nemzetközi szinten is oktathatja. Kiemelten fontos helyet foglal el a NATO-n belül a Magyar Honvédség a rögtönzött robbanószervezetek elleni tevékenységek (angol mozaikszó-

MAGYAR HONVÉD

val: C-IED azaz Counter Improvised Explosive Devices) kutatása, eljárások kidolgozása, illetve az ehhez kapcsolódó nemzetközi kiképzés terén. A magyar katonák ráadásul nemcsak a műveleti területre készülöket oktatják, hanem NATO-minősítésű, úgynevezett „Képezd a kiképzőt!” tanfolyamokat is tartanak. Talaly itthon és külföldön több mint 130 kiképző, illetve harctéri helyszínelő (javarészt külföldi hallgató) felkészítését végezték el. A nemzetközi missziókat szolgálatot teljesítő C-IED-kiképzők talaly több mint ezer, műveleti területen mozgó katonák kiképzésében vettek részt.

A NATO Katona-egészségügyi Kiválósági Központja Magyarországon működik, amely az MH Egészségügyi Köz-

ponttal, azon belül a Honvédkórházzal alakított ki szoros együttműködést. Hazánk a befogadó keretnemeze ennek a többnemzeti szervezetnek, így az oktatás, a kiképzés, a szabványosítás és a gyakorlatok terén is közösen hajtnak végre feladatokat. A NATO Katona-egészségügyi Kiválósági Központ magyarországi létrehozásával a szövetség elismerte a magyar katona-egészségügyben dolgozók kiemelkedő tudását. És ha szellemi értékekről, azok átadásáról beszélünk, akkor el kell mondani, hogy ebben az egészségügyi kiválósági központban a Magyar Honvédség egészségügyi szakértelmére alapozva, stratégiai NATO-to-
vábbképzések valósulnak meg.

A kiképzések terén érdemes még megemlíteni az MH Békétámogató Kiképző Központot, amely ugyancsak élén jár itthon a NATO-és ENSZ-szemináriumok, -továbbképzések, -tanfolyamok szervezésében. Itt folynak a nemzetközi katonai megfigyelői tanfolyamok is, amelyek magas színvonalát az ENSZ békefenntartó műveletek főosztálya már többször is oklevéllel ismerte el.

– Irakban, Afganisztánban és Koszovóban is magyar katonák segítettek, segítettek a béke fenntartásában, az újjáépítésben. A hadszíntereken járva

hogyan értékelték katonáink munkáját az Ön NATO-tárgyalópartnerei?

– Mindenhol elismeréssel beszélnek a magyar katonák helytállásáról: legutóbbi, ősi hivatalos látogatásán Sir Adrian Bradshaw tábornok, a NATO szövetséges erőinek európai főparancsnok-helyettese úgy fogalmazott: Magyarországi erős, megbízható szövetséges. Elismerik azt a munkát, hozzáállást és találékonytágot, amellyel a magyar katonák feladataikat végzik a missziós területeken. Ráadásul a Magyar Honvédség – eltérő mértékkel ugyan, de – részt vállal a NATO, az ENSZ és az Európai Unió legfontosabb küldetéseiben, legyen szó béketeremtésről, békefenntartásról, újjáépítésről, kiképzésről vagy mentorálásról. Ezért vállaltuk, hogy mintegy száz fővel továbbra is részt veszünk a NATO új afganisztáni küldetésében, illetve ezért – s természetesen saját biztonságunk fokozásának érdekében – erősítettük meg balkáni jelenlétünket.

Eddigi feladataink sikere áldozatokkal is járt. Erre hívja fel a figyelmet a pákoldi katonai emlékparkban létrehozott kegyhely, ahol a missziók során hősi halált halt bajtársainkra emlékezünk. Nagyon fontosnak tartom megemlíteni, hogy szövetséges partnereink, erőfeszítéseink mellett, a meghozott áldozatainkra is a legnagyobb tisztelettel tekintenek. Az elmúlt héten részt vehettem a német vezetőség hadműveleti területen hősi halált halt katonák emlékparkjának avatásán Potsdamban. A park nemcsak

MAGYAR HONVÉD

az afganisztáni szerepvállalásra emlékezett, hanem az SFOR, a KFOR és az afrikai hadszíntér eseményeinek emlékhelye is. Az afganisztáni szerepvállalás változása kapcsán megszüntetett bázisokon kialakított emlékhelyeket Németországba helyezik át. A magyar katonák emlékfala áll még Mazar-e Sharifban, de az északi régió hőseinek emlékműve is Potsdamban kap helyet, a Magyar Honvédség és a magyar katonák nemzetközi elismerésének és tisztelésének jeleként.

– 2014 számos változást hozott a világpolitikában, új válságócok jelentek meg nemcsak hazánktól távol, de térségünkben is. Milyen válaszokat tudunk adni a megváltozott biztonságpolitikai helyzetre?

– Az ukránjai konfliktus és az Iszlám Állam térszerése megváltoztatta az egész térség és a világ biztonsági helyzetét, köztük Magyarországot is. Természetesen az országvédelmi terveinknek magukban kell foglalniuk a szomszédos országok konfliktushelyzeteire és a világ globális kihívásaira adandó válaszokat, megoldási lehetőségeket is. Mindemellett ezek kezelése a NATO-szintű és kétoldalú katonai tanácskozással is kiemelten fontos témája, arra összpontosítva, hogy mi a teendő ilyen esetekben. Az események folyamatos figyelemmel kísérése mellett időben meg kell hozni a döntéseket, intézkedések megtételére és a megfelelő rendszabályok bevezetésére van szükség. A NATO walesi csúcserkeztén is megfogalmazódott, hogy a szövetségnek a térségben fokozott aktivitást kell mutatnia, amivel természetesen mi is egyetértünk. Ősszel ezért lett része a

jükre, saját védelmi képességeikre. Tehát egyetlen tagországnak sem szabad elfogadni azt a koncepciót, hogy nincs fenyegetettség, hogy gond nélkül békés egymás mellett élés van. A haderő kérdése, a védelmi képességek kialakítása és fenntartása sokkal nagyobb tördődést és odafigyelést igényel. A washingtoni szerződés 3. cikkelye ugyanis azt mondja, hogy minden tagjának úgy kell a saját képességeit fejlesztenie, hogy az a NATO-szövetséges erők képességét is növelje. Ha ennek eleget teszünk, csak akkor tarthatunk igényt az 5. cikkelyben meghatározottakra, vagyis arra, hogy a kollektív védelem elvét alkalmazza a NATO. Különösen az európai tagállamok figyelmét hívta fel a walesi csúc-

NATO Trident Javelin III gyakorlatlatozozatnak a legnagyobb hazai, közös kiképzési rendezvényünk, a Közös Fellépés 2014 gyakorlat is. Ez eleve külföldi partnerek részvételével tervezett gyakorlat volt. Nem fenyegetettségre adott válaszként hajtottuk végre, de az elképzelt helyzet azokat a körülményeket próbálta tükrözni, amelyek 2014 során térségünkben a valóságban is bekövetkeztek. Ugyanezen elvek miatt képviseltette, illetve képviselteti magát Magyarország és a Magyar Honvédség egy lövészzáddal a litvániai Iron Sword és a Baltic Training gyakorlatokon is.

– A NATO-csúcson elfogadott döntésekhez kapcsolódva, milyen fejlesztési célokot határoznak meg a Magyar Honvédség részére rövid és hosszú távon?

– A NATO-csúcs egyik markáns eleme az volt, hogy a tagállamoknak sokkal inkább oda kell figyelniük hadere-

értekezlet, hogy nagyon hátrébe szorítják a védelmi kérdéseket, és minél előbb sokkal több erőforrást kell erre biztosítaniuk. Erről nyilatkozott Orbán Viktor miniszterelnök is. A kormánynak már volt egy határozata, hogy 2016-tól a GDP 0,1 százalékaival növelik a védelmi kiadást, de a jelen helyzetben, amilyen mértékben csak lehet, ezt az időpontot előbbre kell hozni. Ennek bizonyos megvalósulását már felfedezni véljük a jövő évi költségvetésben. Sok az elmaradásunk, vannak olyan technikai eszközeink, amelyek cseréjét, korszerűsítését, modernizálását már évekként el kellett volna kezdeni. Mindenekelőtt a személyi állomány egyéni felszerelését – korszerű ruházat, fegyverzet stb. – kell fejlesztenie. A technikai eszközöknél elsősorban a helikopterképesség megvalósítását, a szállítórepülőgépképesség megőrzését emelem ki, hiszen olyan vállalásaink vannak,

amelyhez ez a kapacitás nélkülözhetetlen, például 2015-ben a balti légtérfelügyelet részeként Gripenjeink hat hónapig állomásoznak majd a térségben. Mindezt viszont úgy kell megvalósítanunk, hogy a szárazföldi képességek terén is előbbre kell lépniünk. Feltehetően meg kell említeni a katonákról történő gondoskodást is: az életpálya-modellt, ezen belül az illetmények rendezését. Mert törvényszerű,

hogy ha a gazdaságban van egy kis fellendülés, akkor az elviszi tőlünk azokat a szerződéses katonákat, akiknek az illetménye olyan alacsony, hogy pár ezer forint különbségért kénytelenek elhagyni a honvédséget. Ezért rendkívül fontos eredmény, hogy a kormány meghozta a döntést a jövő évi, átlagosan mintegy 30 százalékos bérfeljlesztésről, 2015 júliusától.

– A Magyar Honvédség „hátszágában” jelentős és újszerű kezdeményezések történtek, például a KatonaSuli-program, a Honvédelmi Kötelék, az önkéntes tartalékos rendszer. A fiatalok rendezvényeit látogatva, ott előadásokat tartva, milyennek látja az utánpótlást?

– A társadalomban tapasztalható mechanizmusok, a bekövetkezett változások a haderőre is hatással bírnak. A fiataloknak ma más elképzelései vannak a honvédségről és más elvárásokat fogalmaznak meg, mint évtizedekkel ezelőtt. Persze az alap gondolat ugyanaz: a hazai védelem, de az elképzelés a fiatalokban ennek megvalósulásáról, feltételrendszerének biztosításáról már összehasonlíthatatlan az egykori sorállományú katonáéval. Nekünk ezzel lépést kell tartanunk, alkalmazkodnunk kell mindehhez, hogy megnyerjük őket a honvédelem ügyének. Ez nem csak a mi feladatunk, ez sokkal szélesebb társadalmi összefogást igényel, közös felelősség. A KatonaSuli-programban részt vevő diákok, vagy az önkéntes művelési tartalékosnak jelentkezők már megtették az első lépést a honvédség, a honvédelem ügye irányába történő elköteleződés felé. Ez nagyon fontos jelzés számunkra abban a tekintetben, hogy milyen rétegeket, korosztályokat lehet és érdemes megszólítani az utánpótlás biztosítása érdekében. Örömmel tapasztaltam, hogy az önkéntes művelési tartalékosok között sok a felsőfokú oktatási intézménybe járó fiatal, akik lelkesek és tettere készek voltak a kiképzés során. Ok egyénenként is vizitk tovább jó hírlünket abba a közösségbe, amelyben otthon vannak. Ez nagyon fontos fóruma az utánpótlás biztosításának.

– A szolgálat elismerése minden katonára számára emlékezetes pillanat, hiszen akkor lehetősége van saját életútjának áttekintésére is. Legutóbbi kitüntetésére, a francia Becsületrend tisztí kerestjének átvételére, milyen emlékeket idézett fel?

– Az elismerést megköszönve elmondtam a nagykövetségen is, hogy viszsze tekintve a szolgálatban töltött éveimre nagyon sok esemény felidézhető. Bár az indoklás szerint a francia és a magyar katonai kapcsolatok erősítéséért ez az elismerés a személyemnek szól, de számomra a kitüntetésben a két nemzet katonáinak munkája jelenik meg: a kiképzés, a közös gyakorlatok, a közös missziós feladatokban elért eredmények. Ezek erősítik a magyar-francia kapcsolatot. Én ezért köszönettel tartozom a Magyar Honvédség valamennyi katonájának, azoknak, akik ebben a munkában részt vesznek. Hálás szívvel gondolok mindenkire, aki ehhez hozzájárult.

KELENDŐEK A FRANCIA KORVETTEK

A francia DCNS vállalat hajóépítő üzletága bejelentette, hogy Egyiptom hat, Malajzia haditengerészete pedig négy Gowind-osztályú korvetten rendel meg. A két üzlet együttes értéke 1,5 milliárd euró. Malajzia azt is kikötötte, hogy a francia gyártó a megvásárolt hajóegységeket helyben építse meg. A malajziai változat nyolc méterrel hosszabb lesz, és hét (egyenként 16 hengeres) német MTU turbódízel hajómotor hajtja. Egyiptom a 102 méteres változatot vásárolta meg; az aknakereső feladatok miatt ez elektromos meghajtást is kap, a két 20 hengeres MTU hajómotor mellett. A Malajziának és Egyiptomnak szánt úszó egységeket MBDA MICA függőleges indítású légvédelmi és MM-40 Exocet, hajók elleni rakéta-rendszerekkel fegyverzik fel.

defense-aerospace.com

**PATRIOT-
FEJLESZTÉS**

Az Észak-Koreával hivatalosan máig hadban álló Dél-Korea 1,4 milliárd dollárért fejlesztí legvédelmi rakétarendszerét (Korea Air Missile Defense – KAMD). A KAMD gerincét jelenleg a Patriotok MIM-104 PAC-2 GEM-T típusú változata adja, amit most a modernebb PAC-3-ra cserélnék le. Ehhez többek között 136 darab PAC-3 lég- és rakétavédelmi rakétát, 10 tűzvezető számítógéprendszert, a 18 indítóegység átépítéséhez szükséges eszközöket és 13 darab TPX-58 barát-ellenesség azonosító-rendszert vásárolnak. A modernizálásnak köszönhetően egyszerűbb lesz az együttműködés a Dél-Koreában állomásozó (PAC-3-as légvédelmi rakétarendszerekkel felszerelt) amerikai erőkkel, emellett a KAMD az észak-koreai ballisztikus rakéták ellen is bevethetővé válik.

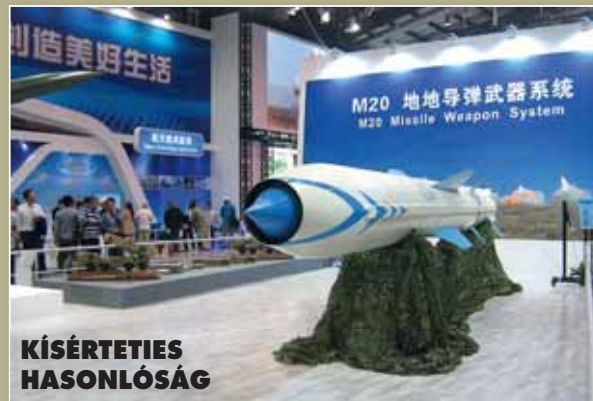
defenseindustrydaily.com

MŰKÖDIK A MÁSOLAT

November 10-én jelentette be az iráni forradalmi gárda légierőjének parancsnoka, hogy felszállt az amerikai Lockheed Martin RQ-170 Sentinel általuk készített másolatának prototípusa. A 2011. december 4-én zsákmányolt, távolról irányított, nehezen felderíthető repülőgép iráni „koppintását” a hivatalos jelentések szerint támadó feladatok végrehajtására is alkalmassá tették, hogy az ellenséges hajókötelékére, valamint szárazföldi erők ellen is bevethető legyen. A prototípus repülését a földről és egy kísérő helikopterről is filmezték, majd a videofelvételt nyilvánosságra hozták.

theaviationist.com

**KÍSÉRTETIES
HASONLÓSÁG**

Az indiai–orosz együttműködésben fejlesztett BrahMos szuperszonikus cirkálórakétára kísérletesen hasonlító, kínai fejlesztésű rakétát mutattak be a Zhuhai-ban megrendezett légikiállításán. A CX-1 az információk szerint használható lesz nehéz terepjáró járműre telepített indítókonténerből, hajófedélzetről és repülőgépről is. A tengeri célpontok elleni pontossága általában eléri a 75 százalékot, míg a szárazföldi célok ellen indított változat pontossága 20 méteren belüli. Mindehhez, repülési profiltól és indítási módszertől függően, 40–280 kilométeres hatótávolság és Mach 2,4 sebesség társul.

bmpd.livejournal.com

A hírek szerint hamarosan újabb, Murena-E osztályú léggépjárműk nehéz partaszállító hajókat vásárolna Dél-Korea Oroszországtól. Az INDO Defence 2014 kiállításán kiszivárgott információk szerint a 2004-ben megrendelt és 2007-ben hadrendbe állított első három Murena léggépjármű teljesítményével annyira elégedettek Dél-Koreában, hogy hamarosan újabb, továbbfejlesztett hajóegységeket vesznek a tengerészgyalogoság partra szálló hadműveleteinek támogatására. Emellett hamarosan sor kerül az első három, 180 kilométeres távolságban 45 tonna teher partra juttatására képes hajó nagyjavítására is; a munkát az orosz szakemberek Dél-Koreában végzik majd el.

itar-tass.com

**OROSZ-KOREAI ÜZLET
A LÁTHATÁRON**

MODERNIZÁLT ÖNJÁRÓ LÖVEGEK

Az amerikai védelmi tárccal kötött, három évre szóló szerződés értelmében a BAE Systems újabb 18 darab M109A7 Paladin PIM modernizált, 155 milliméter űrméretű önjáró löveget és a hozzá tartozó M992A3 lőszer szállító láncfalpas járművet ad el az Amerikai Egyesült Államok hadseregének. A mostani szerződés értéke 142 millió dollár. Az új járműveket 2015 első felében kezdik leszállítani. A M109A7 Paladin PIM elsősorban a hajtásláncban, a felfüggesztésben, továbbá az elektromos és a tűzvezető rendszer tekintetében jelent előrelépést a régebbi A6 Paladinhoz képest.

defensenews.com

HAZAÉRKEZETT A FELSZERELÉS

Féleves missziója során immár második alkalommal töltött meg honvédségi anyagokkal és technikai eszközökkel egy An-124-es Ruszlán típusú szállító repülőgépet az MH Nemzeti Támogató Elem (MH NTE) kilencedik váltása. A NATO afganisztáni szerepvállalása változik: a műveletekről az afgán fegyveres erők mentorálására, azaz a tanácsadói feladatok ellátására kerül a hangsúly. Ezért aktuálissá vált a hadszíntéren korábban használt felszerelések hazaszállítása, melyet ezúttal is gondos logisztikai számvetés és tervezés előzött meg. A munkát az MH Összhadérenemi Parancsnokság érintett főnökségei irányították, koordinálták, de segítettek a Mazar-e Sharifban szolgáló német katonák is.

Kép és szöveg: MH NTE

Paul S. Sarat ezredes, a Train Advise Assist Command North (TAAC-N) parancsnokhelyettese, a Camp Marmal-ban települt amerikai erők rangidős parancsnoka vezetésével háromfős delegáció járt az MH Művelti Tanácsadó Csoport 3. (MTCS-3) váltásának tőrszénél. A találkozón Juhász István ezredes, az MTCS-3 parancsnoka megköszönte azt a többéves, folyamatos és magas szintű támogatást, amelyet az amerikai partner nyújtott a technikai eszközök és a híradó berendezések hadszíntéri biztosításában, illetve a közös kiképzésben. Az MH MTCS-3 közelgő megszűnése és missziós területéről történő kivonása alkalmából a TAAC-N parancsnok-helyettese szintén megköszönte az együttműködést és sok sikert kívánt a hazatelepüléshez.

Kép és szöveg: MH MTCS-3

SZÖVETSÉGESI KÖSZÖNET

Missziója végéhez közeledve, az Afganisztánban szolgáló MH Nemzeti Támogató Elem kilencedik váltása is megrendezte a hagyományos medálparádét, amelyen a magyar katonák átvehették a NATO békefenntartó műveleteiben részt vevőknek járó kitüntetést. Az ünnepségen a váltás katonáival együtt felsorakoztak az egyéni beosztásban külszolgálatot teljesítő tisztek és altisztek is. Juhász István ezredes, rangidős nemzeti képviselő beszédében megköszönte a kontingens által nyújtott logisztikai támogatást és külön szöjt a német katonai kórházban szolgálók lelkiismeretes munkájáról.

Honvedelem.hu/MH NTE
Fotó: MH NTE

MEDÁLPARÁDÉ

PARACSNOKI VIZIT CIPRUSON

Kristin Lund vezérőrnagy, az ENSZ Ciprusi Békefenntartó Misszió (UNFICYP) nyáron kinevezett parancsnoka ellenőrzést tartott a 4-es szektorban, a magyar kontingens felelősségi területén. Az előljárót Jaroslav Bítala alezredes, a szektor szlovák parancsnoka és Kovács Imre alezredes, szektorparancsnok-helyettese, a magyar kontingens vezetője fogadta, majd Fóti Richárd tőrszörmester, a 91-es járőr bázis parancsnoka számolt be a terület aktuális helyzetéről. A tábornok felkereste az ütközőzöveget fontosabb helyszíneit, tájékozódott a szemben álló felek katonai tevékenységéről, valamint a zónában zajló civil jellegű munkálatokról. A parancsnoki látogatás Athienou faluban, a magyar szakasz táborában fejeződött be.

Kép és szöveg: honvedelem.hu

Az esedékes váltáshoz közeledve, az ENSZ-főtítokár által adományozott békefenntartói kitüntetéseket kaptak a Libanonban, az UNIFIL-misszióban külszolgálatot teljesítő magyar katonatérképészek. A nyolcadik váltás tagjai az MH Geoinformációs Szolgáltatótól, valamint az MH 12. Arabona Légvédelmi Rakétaezredtől érkeztek a művelti területre. Magyarországot 2006 novemberében óta, éves váltásokban, négy katonatérképész képviseli az 1978-ban létrehozott ENSZ-misszióban. A magyar katonák beosztásaitak Naqourában, az UNIFIL főparancsnokságán, az Egyesített (civil-katonai) Geoinformációs Szolgáltatónál (JGIS) töltik be.

Kép és szöveg: honvedelem.hu

KITÜNTETÉSEKET KAPTAK

MAGYAR A TÁBORPARACSNOK

Szilágyi Zsolt alezredes vette át a táborparancsnoki beosztást a Novo Selo-i Maréchal de Lattre de Tassigny táborban. A Magyar Honvédség koszovói létszámnövelését követően, augusztusban érkezett százhusz katona nagy része a KFOR Keleti Többnemzeti Harccsoportjának magyar manőverszázdájában szolgál. A magyarokon kívül még tízenkét nemzet katonáinak otthont adó táborban ezerkétszáz békefenntartó elhelyezésére és teljes körű ellátására van lehetőség. Szilágyi Zsolt alezredes a francia Soulé Moustapha alezredest váltotta ebben a beosztásban, és jövő év májusáig lesz a Novo Selo-i tábor parancsnoka.

Gyeginszky Andor hadnagy
Fotó: KFOR-11

GYAKORLATBIZTOSÍTÓ K

Ha kiképzésről tudósítunk, általában fel sem tűnik, hogy például a leküzdendő célok rendre akkor és úgy bukkannak fel, ahogyan az abban a bizonyos nagy könyvben meg van írva. Nem sűrűn beszélünk arról sem, hogy a lőteret annak rendje és módja szerint előkészítették, a döntőkök pedig folyamatosan végzik munkájukat a háttérben. Szimulációs rendszerrel támogatott gyakorlat – írjuk sokszor, ám a rendszereket üzemeltető-működtető állományról ritkán esik szó. Pedig a kiképzés támogatása legalább olyan fontos, mint egy gyakorlat során az ellenerő tevékenysége – amely szintén az MH BHK változatos feladatrendszerébe tartozik. Néha azonban igenis be kell pillantanunk a kulisszák mögé, már csak azért is, mert az utóbbi időben komoly koncepcióváltás következett be a had-

IDÉN TÖBB NAGYSZABÁSÚ HAZAI ÉS NEMZETKÖZI HADGYAKORLAT ZAJLOTT A MAGYAR HONVÉDSÉG LŐ- ÉS GYAKORLÓTEREIN, AZAZ AZ MH BAKONY HARCKIKÉPZŐ KÖZPONT (MH BHK) „FELSÉGTERÜLETÉN”. VOKLA JÁNOS ALEZREDES, A VÁRPALOTAI ALAKULAT PARANCSNOKA SZERINT AZ ÁLLOMÁNY MEGFELELT A RÉSZBEN ÚJ KIHÍVÁSOKNAK (IS). A LŐTEREKET TEKINTVE PEDIG – A TERVEK ALAPJÁN – JÖVŐRE TOVÁBB BŐVÜLNEK A KIKÉPZÉSI LEHETŐSÉGEK.

FEJLŐDŐ LŐTERKÉPESÉG

Az MH Összhaderőnemi Parancsnokság, valamint az MH BHK közötti együttműködésnek és közös munkának köszönhetően tíz év után idén ismét lövészet helyszíne volt az újdörögdi kiképzőbázis. Az úgynevezett mobil autonóm lőterkészlet segítségével a részben felújított, rendbe hozott lőteren jelen pillanatban egyéni lögyakorlatokat lehet végrehajtani. Vokla János alezredes elmondta, hogy 2015 tavaszáig szeretnék annyira felfejleszteni a lőteret, hogy akár harcjármű-, illetve nagyobb szintű kötelék-lögyakorlatokat is végre lehessen hajtani.

– A fejlesztésekről szólva el kell mondanom, hogy előljárói elgondolás alapján a nulla ponti lőterhez tartozó gyulaírástói nagyzemzőnél szeretnénk visszaállítani a volt szovjet lőteret, a Mócroc tető melletti részen pedig állandó hegyi lövészetre alkalmas lőteret szeretnénk kialakítani – közölte magazinnal a parancsnok.

Vokla János alezredes

erő kiképzési rendszerében. Láthatuk ezt idén tavasszal, a Tavaszai Áttörés hadgyakorlaton, és talán még hangsúlyosabban az őszi Közös Fellépésen. A párhuzamosan zajló kisebb-nagyobb gyakorlatok pedig egyet jelentenek a fokozott katonai jelenléttel, és a kiképzést támogató alakulatok, alegységek kibővült munkakörével is.

De mi mindennel is foglalkozik a várpalotai harc kiképző központ?

Az idei évre az előjáró fő feladatként (nem meglepő módon) az MH BHK számára a különféle hazai és nemzetközi szintű kiképzési események támogatását szabta – egyéni, kötelék- és zászlóalj-harcsoport szintű kiképzésekre is. Viszszatekintve az évre, nem kis falat volt mindez. Nem elhanyagolható az sem, hogy a feladatszabás alapján a Nemzeti

Köszölgéati Egyetem Hadtudományi és Honvédtisztképző Karával, valamint az MH Altiszti Akadémiával szorosan együttműködve, azok különféle kiképzési rendezvényeit és zárógyakorlatait is a központ gyakorlóterein és kiképzőbázisain kellett végrehajtani, hiszen az idei év során az altisztképzésben is jelentős szerepet kapott a várpalotai alakulat. Mindezek mellett tudnunk kell, hogy az MH BHK alárendeltségében működik a haderő egyetlen szerve-

zett „ellenséges alakulata”, az ellenerő-század is, amelynek állománya, saját kiképzésük mellett, idén is számos különböző szintű és jellegű aljárászi feladatot hajtott végre.

Lényeges továbbá, hogy a missziós felmérésekre, illetve egy évben kétszer az alapszintű, általános missziós tanfolyamra is Várpalotán kerül sor.

Rátérve a 2014. év kiemelkedő erőpróbjára, legelőször is a Várpalota Challenge 2014-et kell említenünk, amelynek keretében 3500 holland katona, és több száz technikai eszköz (köztük két tucatnyi helikopter) látogatott el a Bakony környékére. A gyakorlat érdekessége, hogy a fentebb említett ellenerő-század is kötelekben tevékenykedett – a magyar katonák beépültek a hollandok zászlóalj-szintű ellenerő-egységébe.

MIT MUTAT A STATISZTIKA?

Az MH BHK 2014-ben összesen 16, MILES szimulációs rendszerrel támogatott kiképzési eseményt biztosított, 48 gyakorlati nappal. (A feladatok többségéhez más helyőrségekbe kellett átcsoportosítani az egész rendszert.) Persze a többi szimulációs egység (MARS, MARCUS, BAGLYAS, KRONOS) sem pihent: összesen 148 különböző szintű felkészítést biztosítottak. Az MH BHK lőterein és kiképzőbázisain 2014-ben összesen több mint 250 gyakorlati napon nagyszámban 10 000 magyar és külföldi katonát fordult meg.

– Szerencsésen alakult a közös munka a hollandokkal, mert talán ez volt az első olyan gyakorlat, amikor összekötő tisztjeink a gyakorlat tervezésétől a végrehajtásig minden szinten részt tudtak

venni – jegyezte meg Vokla János alezredez.

Alighogy „kihílt” a gyakorlóter, már kezdődött a Magyar Honvédség Tavaszi Áttörés 2014 gyakorlata – 1300

fővel, sok-sok technikai eszközzel. Ez az erőpróba elsősorban a hajmáskéri bázis lő- és gyakorlótereire koncentrált – persze számtalan komplex hadmozdulattal, amelyekhez az MH BHK állományának is alkalmazkodnia kellett. A különféle szimulációs feladatokba már természetesen a központ alárendeltségébe tartozó Szimulációs Gyakorló és Kiképző Központ (SZGYKK)

„Az MH Bakony Harekiképző Központ a Magyar Honvédség egyik legfontosabb kiképzést támogató szervezete. Megítélésem szerint az idén ránk kiszabott feladatokat jól teljesítettük. A haderő kiképzési rendszerének változása a mi alakulatunkra is hatással volt. Az új koncepció hatékonyabb felkészítést, részünkről pedig hatékonyabb támogatást von maga után.” (Vokla János alezredez)

döntőnkéi állománya is bekapcsolódott. Ők ügyeltek arra, hogy a lőter biztonságai rendszabályait mindenki maradéktalanul betartsa, másrészt pedig a gyakorlat keretében zajló CREVAL-ellenőrzés során segítették az ellenőrök munkáját.

Ősszel következett a Közös Fellépés 2014, ami annyiban mindenképpen különbözött a Tavaszi Áttöréstől, hogy a kiképző központ alárendeltségébe tartozó valamennyi gyakorló- és lőteret, illetve kiképzőbázist igénybe vette – nem kevés munkát adva ezzel a biztosító állománynak.

– Táborfalva, Bakonykúti, Hajmáskér, Újdörögd: mindenhol igen nagy volt a katonai jelenlét. A gyakorlat azt vizsgálta, hogy országvédelmi műveletekben a különböző haderőnemek hogyan tudnak egymással együttműködni. A Közös Fellépés az MH BHK valamennyi szervezeti elemét érintette. Még a logisztikai századunkat is, melynek állománya komoly szállítási és javítási feladatokat hajtott végre. Számunkra is különleges volt a gyakorlatot lezáró nagyszabású éjszakai éleslövészet – emlékezett vissza a parancsnok.

Meg kell említeni még a Cooperative Sarex 2014 nemzetközi kutató-mentő gyakorlatot is, amelyhez szintén a várpalotai központ biztosította a megfelelő szakmai háttérrel. A várpalotai katonák számára általában a gyakorlatok befejezése után

kezdődik az igazi munka. Ugyanis helyre kell állítani az összes igénybe vett lő- és gyakorlóteret, ami többek között a célmozgató elemek visszarendezését és karbantartását jelenti. A továbbiakban tesztelni kell a teljes célterületet és a számítógépes rendszert, annak érdekében, hogy készen álljon a soron következő lövészetek és gyakorlatok biztosítására.

– Ez nem egyszerű feladat, mert a 40–90 kilogrammos célemelő motorokat meg kell mozgatni. Ez fizikálisan sem egyszerű feladat – világitott rá Vokla János arra a munkára, amiről általában nemigen hallunk.

KÜLÖNLEGES LÖVÉSZET

Litvániában, az Iron Sword 2014 gyakorlaton mutatott sikeres helytállás után, az MH 5. Bocskai István Lövészdandár lövészszázadának katonái csatlakoztak a Baltic Training 2014 elnevezésű többnemzeti gyakorlatsorozathoz. A közös erőrőrből a résztvevők megismerhetik a többi nemzet harcéljárásait és műveleti képességeit. Ezt a célt szolgálta a magyar alegység rajszintű lövészetén az a különleges lögyakorlat, amelynek során a század kijelölt katonái a litván hadseregben rendszeresített Carl Gustav M3 típusú páncéltörő fegyvert is kipróbálhatták a Rukla mellett található lőtérén.

Kép és szöveg: Búz Csaba hadnagy

SOMLYÓI SÁRKÁNY

Véget ért az MH 25. Klapka György Lövészdandár Somlyói Sárkány 2014 elnevezésű, több helyszínen megrendezett parancsnoki és törzsvezetési szimulációs gyakorlata. A dandár modulelemekkel (azaz légierős, vegyvédelmi, műszaki és CIMIC-szakemberekkel) megerősített törzse, valamint a lövészszázalaj-törzs Várpalotán, az MH Bakony Harckiképző Központ szimulációs objektumában hajtotta végre a feladatot. Az előljáró parancsnokság Szolonokon települt, míg a dandár állományába tartozó másik négy zászlóalj valóságos harcálláspontjait a tatai laktanyában állította fel.

Kép és szöveg: Petrovics Renáta

GYAKOROLTÁK A MOZGÓSÍTÁST

A székesfehérvári MH 43. Nagysándor József Híradó és Vezetéstámogató Ezred végrehajtotta a leggyorsabban mozgósítható, készenléti erőnek számító, szárazföldi fegyveres készenléti szolgálat (SZFKSZ) felkészítését. Az alakulat feladata az MH Összhaderőnemi Parancsnokság műveleti vezetésének biztosítása. A gyakorlat során teljes vezetési pontot telepítettek, híradó-, ellátó-, vezetési és pihenőblokkot rendeztek be. Az SZFKSZ-felkészítés mellett végrehajtották a gép- és harcjármű-vezetők osztályba sorolását, s blokkosított lökiképzést is tartottak az MH Bakony Harckiképző Központ lőtérén.

Kép és szöveg: Bencsik Ágnes főtörzsrőmester

FELKÉSZÜLTEK A KÜLSZOLGÁLATRA

Zárógyakorlattal ért véget az EUFOR (European Union Force) tizenhatodik váltásának felkészítése Szentesen. A mintegy kétszáz fős magyar kontingens kijelölt parancsnoka Csaba Tibor alezredes. A kontingens alapvetően az MH 37. II. Rákóczi Ferenc Műszaki Ezredre épül, kiegészítve az MH Bakony Harckiképző Központ, az MH 64. Boconádi Szabó József Logisztikai Ezred, az MH 1. Honvéd Tűzszerész- és Hadihajós Ezred, az MH 43. Nagysándor József Híradó és Vezetéstámogató Ezred, valamint az MH 93. Petőfi Sándor Vegyvédelmi Zászlóalj katonáival. Bosznia-Hercegovinában a katonák zöme a többnemzeti zászlóalj egyik műveleti századában szolgál majd, néhányan pedig a zászlóalj törzsben töltenek be egyéni beosztásokat; állomáshelyük a Butmir táborban lesz.

Kép és szöveg: Galambos Sándor

Magyar vezetésű, többnemzeti ellenőrcsoport ügynevezett „bejelentett hely” ellenőrzéseket hajtott végre Ukrajnában, az európai hagyományos fegyveres erőkről szóló szerződés (CFE-szerződés) előírásai szerint. A kilencfős csoport munkájában az MH Kiképzési és Doktrinális Központ fegyverzet-ellenőrzési osztályának szakemberei, az MH Összhaderőnemi Parancsnokság és a Honvédelmi Minisztérium állományába tartozó ellenőrök, valamint brit, francia, német, norvég és szlovák vendégellenőrök is részt vettek.

Benei Péter alezredes
Fotó: MH KDK

CFE-ELLENŐRZÉSEK UKRAJNÁBAN

DÖNTŐSÖK A HONVÉD KÖZÉPISKOLÁSOK

Az első és a negyedik helyen is a debreceni honvéd középiskola növendékei végeztek a Honvédelmi Kötelék Haditorna Verseny Hajdú-Bihar megyei döntőjében. A Püspökladányban megtartott viadalon két csapattal is nevezett a Kratochvil Károly Honvéd Középiskola és Kollégium. A versenyen indulók kézigranát-dobásban, légpuskavésztesben, akadálypályán, tájfutásban, távbecslésben, egészségügyi ismeretekben, 4x100 méteres fegyver váltófutásban, tereptanban, valamint indulót maga mögé utasító győztes katonanövendék-csapat bejutott a tavasszal megrendezendő országos döntőbe.

Kép és szöveg: Markovics Zita hadnagy

MINISZTERELNÖKI LÁTOGATÁS

A jelenlegi helyzetben elsőbbséget élveznek a biztonsági kiadások – mondta Orbán Viktor miniszterelnök Vilniusban, miután megtekintette a litván fegyveres erők napja alkalmából rendezett katonai díszfelvonulást. A kormányfő az esemény után találkozott a szemlén részt vevő magyar szakasz katonáival. Litvániában a magyar katonák 140 fős kontingense november első felében már bizonyított az Iron Sword 2014 elnevezésű nemzetközi erőpróbán, ezt követően csatlakoztak a Baltic Training 2014 gyakorlathoz, és december közepéig különféle téli kiképzéseken vesznek részt.

Honvedelem.hu/MTI;

Fotó: MH 5. Bocskai István Lövészdandár

BRÜSSZELI TANÁCSKOZÁS

Többoldalú, védelmi jellegű együttműködési megállapodásokat is aláírt Hende Csaba honvédelmi miniszter Brüsszelben, az EU-országok védelmi minisztereinek tanácskozásán. Az egyik dokumentum a 15 éve megkötött magyar–szlovén–olasz megállapodás korszerűsítését jelenti. A Lettországgal, Litvániával és Nagy-Britanniával együtt aláírt dokumentummal pedig csatlakoztunk azokhoz a nemzetekhez, amelyek segítik a szerényebb anyagi lehetőségekkel rendelkező partnerországok bevonását a kiképzési és továbbképzési tevékenységbe. A tanácskozáson a miniszterek áttekintették az EU biztonsági és védelmi politikájával összhangban folyó katonai műveleteket, az ukránjai és közel-keleti biztonsági helyzetet, és elfogadták a hosszú távú védelmi együttműködésről szóló politikai keretét is.

Kép és szöveg: honvedelem.hu/MTI

A HÁBORÚK HALOTTAIRA EMLÉKEZTEK

Huszonhárom esztendő után új főkeresztet állítottak a székelyfővárosi Szentlélek katonai temetőben. A megemlékezésen Vargha Tamás, a Honvédelmi Minisztérium parlamenti államtitkára beszédében így fogalmazott: a halott katonák nem ellenség többe. Akik a sírkertben nyugszanak, a legdrágábbat, az életüket adták a hazájukért. A temető állapota mindig azt jelzi, hogy az ország mennyire becsüli meg múltját.

Az ünnepségen a székelyfővárosi temetőben nyugvó, az első- és második világháborúban elesett háromezer magyar és német katonát mellett az összes háborús halottól megemlékeztek.

Kép és szöveg: Kálmánfi Gábor

MÓDSZERTANI KONFERENCIA

Egy módszertani foglalkozás nem ér sokat, ha az ott látottakat nem valósítjuk meg a gyakorlatban. A fő cél, hogy a látottak alapján meghatározzuk az általános elvárásokat a katonai szervezetekről illetően – szögezte le megnyitóbeszédében dr. Benkő Tibor vezérkari főnök, a Honvéd Vezérkar főnöke Debrecenben, azon a vezetési módszertani konferencián, amely „A katonai szervezetek napi tevékenységének szervezése, vezetése, irányítása” címen az MH Összhaderőnemi Parancsnokság által szervezett többfordulós, komplex módszertani foglalkozások nyitórendezvénye volt. A konferencián elhangzott, hogy a magyar haderőben 1982 óta nem volt hasonló méretű, azonos témákra koncentrált módszertani foglalkozás-sorozat.

Draveczki-Ury Ádám; fotó: Tóth László

Pest, Buda és Óbuda egyesítésének 141. évfordulója alkalmából, november 17-én, ünnepi műsort rendeztek a Stefánia Palota–Honvéd Kulturális Központban. A rendezvény sikere érdekében két kulturális intézmény, az MH vitéz Szumay Sándor Budapest Helyőrség Dandár (MH BHD) Kulturális és Rekreációs Igazgatóságához tartozó Stefánia Palota–Honvéd Kulturális Központ, valamint a Budapesti Művelődési Központ fogott össze. A Honvédelmi Minisztérium képviseletében Kun Szabó István vezérőrnagy, társadalmi kapcsolatokért felelős helyettes államtitkár mondott beszédet. A fellépők között volt az MH BHD Budapest Helyőrség Zenekara is.

Hornyák Renáta; fotó: Csordás Gábor

A FŐVÁROS NAPJÁN

VÁRPALOTÁRÓL LIMANOWÁBA

Nyolc ló, nyolc huszár és háromfős logisztikai részleg vágott neki annak a közel hatszáz kilométeres emlékműútjának, amit a limanowai csata századik évfordulója alkalmából rendeznek. A Várpalotáról indult és a lengyelországi Limanowában december 14-én véget érő huszárútja célja a száz évvel ezelőtt, 1914. november 28. és december 18. között megvívott limanowai csatáról történő méltó megemlékezés. Abban az összecsapásban a magyar huszárak állították meg és szorították vissza a Krakko irányába áttörni készülő orosz csapatokat. Az emlékműútján a Magyar Honvédség aktív és önkéntes művelői tartalékos katonái vesznek részt, akik komoly tapasztalatokkal rendelkeznek a távlovaglás és a hagyományőrzés terén.

Szűcs László; fotó: Kálmánfi Gábor

FÖLDOSZTÁS

A KATONAI MŰVELETEKHEZ ELENEDHETETLENK A NAPRAKÉSZ TÉRBELI INFORMÁCIÓK. AHHOZ, HOGY EZEK A LEGFRISSEBBEK ÉS GYORSAN HOZZÁFÉRHETŐK LEGYENEK, NEMZETKÖZI ÖSSZEFOGÁSRA VAN SZÜKSÉG. EZÉRT HOZTÁK LÉTRE A TÖBBNEMZETI TÉRINFORMATIKAI EGYÜTTMŰKÖDÉSI PROGRAMOT, AMELYNEK MAGYARORSZÁG IS RÉSZESE.

Korunk katonai műveletei egyre növekvő mértékben igénylik a környezetre vonatkozó információkat, elsősorban digitális formában. A korszerű katonai vezetési és irányítási rendszerek alapját térinformatikai környezetben szervezett térbeli információk szolgáltatják, amelyeket eredményes és hatékony alkalmazásuk érdekében folyamatosan naprakészen kell tartani.

A világ digitális térképezését közös munkacsoportban végző országok 2003. áprilisi, vancouveri konferenciáján az USA Nemzeti Térképészeti-hírszerző Hivatala kezdeményezte, hogy az 1:250 000 méretarányú térképezési projekt befejezését követően – a védelmi térképész-szolgálatok szélesebb körű együttműködésével – induljon egy újabb, részletesebb többnemzeti térinformatikai együtt-

működési program (Multinational Geospatial Co-production Program, MGCP).

Az MGCP célja a 2001. szeptember 11-ét követően ugrásszerűen megnőtt igényeket, a terrorizmus elleni harcot, a válságok megoldását széleskörűen kielégítő, illetve támogató, közel világméretű, 1:50 000, illetve 1:100 000 méretarányú megfelelő adatsűrűségű, adattartalmában korszerű, 1°×1°-os cellákból (egy cella mérete kb. 10–12 000 négyzetkilométer) felépülő, naprakész digitális térképi adatbázis létrehozása. Így biztosítható, hogy mindig friss térképek és adatok állja-

A programban részt vevő országok.

nak rendelkezésre; azok megfelelő formában és időben jussanak el a közreműködőkhez a küldetések sikeres végrehajtása érdekében.

A magyar katonai térképészet 2005-ben csatlakozott a projekthez, ami több szempontból is egyedülálló. Addig még soha ennyi ország (Ausztrália, Belgium, Bulgária, Csehország, Dánia, Egyesült Királyság, Észtország, Finnország, Franciaország, Görögország, Hollandia, Kanada, Lengyelország, Lettország, Litvánia, Magyarország, Moldova, Né-

metország, Norvégia, Olaszország, Portugália, Románia, Spanyolország, Svédország, Szlovákia, Törökország, Új-Zéland, USA) részvételével, ilyen részletességű és kiterjedésű térképezési program nem volt.

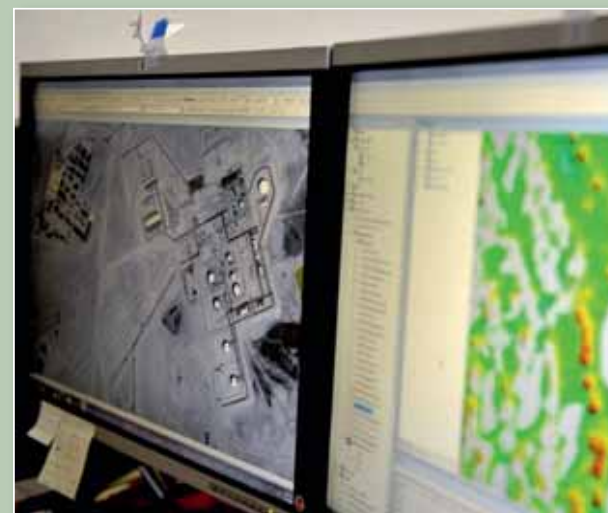
Az MGCP legnagyobb előnye, hogy a segítségével biztosíthatjuk a hozzáférést a Magyar Honvédség nemzetközi szerepvállalásához, missziós tevékenységének tervezéséhez, irányításához nélkülözhetetlen, más forrásokból be nem szerezhető naprakész térképé-

zeti információkhoz. Emellett az amerikai partnerrel kialakított kapcsolat révén térítésmentesen juthatunk nagy mennyiségű geoinformációs adathoz, anyaghoz válságövezetekről, hadszínterekről, például Afganisztánról.

A PROGRAM MAGYARORSZÁGI TÖRTÉNETE

Hazánk 2004-től figyelőként vett részt a plenáris üléseken, s 2005 végén csatlakozott a programhoz. A következő évtől kezdve kialakult a feladatok megosztása a katonai térképészet szervezetei között. Az MH Térképész Szolgálat (ma MH Geoinformációs Szolgálat, MH Geosz) felelős a program végrehajtásáért, a térképezendő terület ütemezéséért, a nemzetközi kapcsolattartásért, az adatok végső ellenőrzéséért és azoknak a Nemzetközi Téradatárba történő eljuttatásáért. A HM Térképészeti Kht. (ma HM Zrínyi Nonprofit Kft.) feladata pedig a műszaki dokumentáció elkészítése, naprakészen tartása, a munka tervezése és az adatbázisok előállítása. A különböző szervezeti csoportokban Magyarország a következőképpen vesz részt: a plenáris üléseken az MH Geosz képviseli hazánkat, míg a technikai csoport üléseire az MH Geosz és a HM Zrínyi Nonprofit Kft. közösen küld szakértőket.

2006–2010 között az adatbázisok létrehozását és az első szintű ellenőrzést külső vállalkozóra bízták. A következő szintű ellenőrzés a HM Térképészeti

A programhoz csatlakozott országok szakemberei.

Kht. feladata volt, a végső ellenőrzést, illetve az adatok feltöltését a Nemzetközi Tér adattárba pedig az MH Geosz végezte. Onnan aztán valamelyik vezető nemzet letöltötte az adatokat, többféle ellenőrzésnek vetette alá, s ha indokoltak láttá, visszaadta javításra. Mivel 2010-től már a HM Térképészeti Közhazsnú Nonprofit Kft. teljes mértékben

saját kapacitással folytatta a feladat végrehajtását, a kft. szervezetén belül ki kellett alakítani egy csoportot, amely az adatok előállítását és ellenőrzését végzi. Ez olyannyira jól sikerült, hogy 2011 végére 18 nemzetközileg elfogadott célként volt a tér adattárban, és a termelés beállt az évenkénti 4-5 cellára.

A program első fázisában – amit ere-

detileg 2011 végéig terveztek, majd kitolódott 2012-re, illetve 2013-ra – hazánk 29 darab 1°x1°-os cella elkészítését vállalta. Ezért cserébe 113 cella adatbázisát tölthetjük le. A program sikerét látva az USA Nemzeti Térképészeti Hivatala 2012-ben bejelentette, hogy e világméretű térképészprogram mindenképpen folytatódni fog, függet-

lenül a résztvevők számától. Azon országok, amelyek a második fázisban nem vesznek részt, az első fázis során készített adatbázisokhoz hozzáférhetnek, de a későbbi időszakban készülő, naprakész, felújított adatbázisokhoz már nem. Ezt figyelembe véve jeleztük részvételi szándékunkat a program második fázisában is, és további öt cella elkészítését vállaltuk. Így vált biztosíthatóvá, hogy mindig naprakész térképek és adatok álljanak rendelkezésünkre.

KETTÓS RÉSZVÉTEL

Hazánk szerepe a programban kettős. Azon felül, hogy kötelezettséget vállal-

tunk bizonyos számú cella előállítására, felkértek bennünket a program alapját képező műszaki dokumentáció elkészítésében és karbantartásában való részvételre is. Korábbi aktív szerepvállalásunk eredményeként pedig 2012-ben felkérést kaptunk az egyik minőségellenőrzési dokumentum elkészítésére és karbantartására is. Ezen felül még részt veszünk a programban kötelezően használt speciális ellenőrző-szoftver tesztelésében és fejlesztésében.

A program második fázisa megkezdődött, eddig több mint 3000 darab 1°x1°-os cella készült el. A katonailag fontos területek feltérképezése után – a cellák elkészítésével párhuzamosan –

az eddig előállított adatbázisok felújítása is megkezdődött, friss űrfelvételek alapján.

A program iránt mutatkozó széleskörű nemzetközi érdeklődést bizonyítja, hogy tíz további ország jelezte részvételi szándékát, és ebből négy (Horvátország, Japán, Dél-Korea, valamint a Dél-afrikai Köztársaság) csatlakozott is a programhoz.

A magyar katonai térképészet teljesítette az első ütemben tett vállalását, elkészült 29 cella adatbázisa. Azért, hogy minél több cella adatbázisához férjünk hozzá, valamint az új válságtérületek miatt keletkezett nemzetközi felkérések eleget téve, további cellák térképészését vállaltuk fel.

Az előállított vektoros adatbázisokból raszteres térkép is generálható.

ELŐNYÖK, TÁVLATI CÉLOK

Azon felül, hogy térinformatikai adatokat tölthetünk le a világ bármely katonailag fontos területéről, nagy tapasztalatot szereztünk egy világméretű térinformatikai adatbázis kialakításában, felépítésében, adatgyűjtésében, karbantartásában. E tapasztalatokat fel is használtuk a Digitális Térképészeti Adatbázis (DTA-50) felújítása és a kialakítás alatt álló, a magyar katonai térképészet legnagyobb hazai vállalkozásának mondható Digitális Topográfiai Adatbázis (DITAB-50) tervezésénél. A HM Zrínyi Nonprofit Kft. operátori jelentős kiértékelési és digitalizálási tapasztalatokkal rendelkeznek, ami részben a programban való részvételnek köszönhető. Meg kell még említeni a nemzetközi kapcsolatokat is, amelyek vezetői és műszaki szinten is kiépültek; ez kölcsönös szakmai segítségnyújtásra, tapasztalatcserére ad lehetőséget.

A jövőbeli lehetőségek között szerepel a program során előállított vektoros adatbázisokból szabványos eljárás alapján automatikus vagy fél-automatikus módszerrel létrehozott raszteres térkép (MGCP Derived Graphic, MDG) generálása. Az MDG előállítási technológia kidolgozása nemzetközi szinten megtörtént, az bármely más térképészeti terméknek alkalmazható lehet. Ez egy olyan katonai képesség, amely nagyban megkönnyíti a térképfelhasználók munkáját. E technológia alkalmazásával hadgyakorlathoz, missziós felkészítéshez képesek vagyunk rövid idő alatt térképet előállítani a világ katonailag fontos területeiről.

Magyar katonák Litvániában

PAJZS ÉS KARD

A NOVEMBER 2. ÉS 14. KÖZÖTT LITVÁNIÁBAN LEZAJLOTT IRON SWORD 2014 ELNEVEZÉSŰ NEMZETKÖZI GYAKORLATON KILENC NATO-ORSZÁG KÉTEZER-ÖTSZÁZ KATONÁJA, KÖZTÜK SZÁZNEGYVEN MAGYAR VETT RÉSZT.

A magyar kontingens többsége az MH 5. Bocskai István Lövész- és Honvédelmi Miniszter a szeptemberi walesi NATO-csúcstalálkozó után jelentette be, hogy hazánk a megerősítő intézkedések keretében részt vesz a térségben tartott gyakorlatokon és hozzájárul a NATO „Nagy Láthatóság” felhívásához a Balti térségben.

A közösen végrehajtott kiképzési feladatok során a szövetséges katonák tapasztalatokat cseréltek és megismerték a többi hadsereg által használt harceljárásokat. Emellett gyakorolták a többnemzeti kötelék által végrehajtandó műveleti feladatok vezetését és tervezési folyamatait, valamint a döntéshozatali eljárás rendjét. Hamar kialakult a kölcsönös megértés

és együttműködés a gyakorlaton megjelent NATO-tagországok alegységei és katonái között. A magyar katonák először vettek részt Litvániában megrendezett NATO-gyakorlaton.

Az eseményt megelőző időszakban a magyar század katonái felkészültek a közös kiképzésekre. Debrecenben, az alakulat logisztikusainak segítségével, megkezdődött a technikai eszközök felkészítése és a szükséges felszerelés összeállítása is. A harcjárműveket és a

felszerelések többségét vasúton szállították ki a helyszínre, bevonagrozásukra október 24-én került sor. A vasúti szerelvény elindulását követő napokban a katonák repülővel utaztak Vilniusba.

A sátor tábor elfoglalása után a magyar század tagjai megismerkedtek a gyakorlati munkával, megkapták a személyes felszereléseiket, majd felkészültek a kiképzés végrehajtására.

A több helyszínen lezajlott NATO-gyakorlat nyitónapjaira november

Sok látogatót vonzottak a gyakorlat keretében megtartott statikus bemutatók, ahol a helyi lakosság megismerhette az Iron Sword-on részt vevő nemzetek haditechnikai eszközeit.

3-án került sor a Pabrade mellett található – Silvestras Zukauskas tábornokról elnevezett – gyakorlati terepen. Megnyitó beszédében Juozas Olekas védelmi miniszter kiemelte: Litvánia NATO-tagállamként első alkalommal ad otthont ilyen nagyszabású gyakorlatnak. Pecze Zoltán, hazánk vilniusi nagykövete beszédében a NATO 5. cikkelyének fontosságát hangsúlyozva úgy

fogalmazott: ez a gyakorlat és az itt felmerülő katonák bizonyítékai annak, hogy ez a cikkely nem csak papírra vett szavakat jelent, hiszen most valóban tanúi lehetünk a tagállamok kölcsönös szolidaritásának. Végezetül Almantas Leika vezérőrnagy, a litván szárazföldi erők parancsnoka köszöntötte a gyakorlaton részt vevő nemzetek katonáit.

A gyakorlati munka a századok összekövacsolásával kezdődött meg. Ebben az időszakban a különböző nemzetek századai egymás ellen vagy egymással együttműködve hajtották végre az előre meghatározott feladatokat. A valóságot megközelítő körülmények elérése érdekében a MILES (Multiple Integrated Laser Engagement System) lézeres szimulációs rendszert is alkalmazták.

nái tanúbizonyságot tettek a közösen el-sajátított képességekről. A bemutatót megtisztelte jelenlétével Dalia Grybauskaitė, Litvánia köztársasági elnöke. A gyakorlat zárásaként Almantas Leika vezérőrnagy, a litván szárazföldi erők parancsnoka elismerését fejezte ki a látottakkal kapcsolatban, és kiemelte a NATO-szövetségesek együttműködésének fontosságát.

A magyar kontingens az év végéig marad Litvániában, ahol egy másik nemzetközi gyakorlat keretében litván és amerikai katonákkal együtt különböző téli kiképzési foglalkozásokon vesz részt.

A magyar század először egy támadó manővert hajtott végre: katonáinknak a meghatározott időnormákat betartva, a fázisvonalak át lépésével támadást kellett indítaniuk az ellenséges erők szerepét játszó angol század ellen. A feladat sikere érdekében a magyar alegységet egy német műszaki szakasszal erősítették meg. A főerők ellen indított támadás során a németek alapvetően a mögöttes területeket védték. A keresési-kutatási feladat értelmében katonáinknak egy épületet kellett megtalálniuk és megfigyelniük, majd parancsot kaptak az elfoglalására is. Később a század a védelmi állásokban elhelyezett erők szerepét látta el.

A NATO-gyakorlat első hetének zárásaként zászlóaljszintű felkészülésre került sor. Ennek során a magyar, angol, amerikai, litván és német katonák alkotta, litván parancsnokság alá tartozó „Iron” zászlóaljharccsoport, illetve a „Sword” zászlóaljharccsoport észt, litván, luxemburgi és kanadai katonái külön-külön készültek fel a feladatokra. Az Iron Sword 2014 második hetében ez a két zászlóaljharccsoport a Pabrade melletti gyakorlóterén a MILES lézeres szimulációs rendszert alkalmazva is „harcolt”.

A magyar század a zászlóaljharccsoport parancsnokának irányítása és elgondolása alapján tevékenykedett, de számtalan alkalommal kellett váratlan helyzetekre is reagálnia a harctéren. Az előre megtervezett feladatokat az „ellenesség” tevékenysége és a válaszreakciók gyakran megváltoztatták.

Vastag Gábor százados, a Litvániába kiküldött magyar erők századparancsnoka elmondta, hogy a gyakorlat nagyon hasznos és újszerű volt, hiszen például Magyarországon ilyen típusú erdőségekkel és ilyen mértékben átszegelt területtel ritkán lehet találkozni. A nagy

kiterjedésű, áthatolhatatlannak tűnő fenyőerdők és a nehéz domborzati viszonyok ellenére a magyar század sikeresen végrehajtotta a feladatokat.

A kéthetes Iron Sword 2014 gyakorlat látványos bemutatóval ért véget, amelynek során a részt vevő nemzetek kato-

ELISMERT KÉPESSÉG

SZOLGÁLAT MŰVELETI TERÜLETEN, HAZAI GYAKORLATOK VALÓS BIZTOSÍTÁSA, TOVÁBBÁ NEMZETKÖZI TANFOLYAM SZERVEZÉSE: AZ MH CIVIL-KATONAI EGYÜTTMŰKÖDÉSI ÉS LÉLEKTANI MŰVELETI KÖZPONT (CKELMK) 2014-BEN IS MAXIMÁLIS FORDULATSZÁMON VÉGEZTE TEVÉKENYSÉGÉT.

A Magyar Honvédség e fiatal szervezetét – a CKELMK jogelődjét 2003. július elsején alapították meg – az eltelt tizenegy évben munkájával bizonyította, hogy ifjú kora ellenére már régen nem „gyermekcipőben” jár.

Alaprendeltetésük: a Magyar Honvédség civil-katonai együttműködési (CIMIC) és lélektani műveleti (PSYOPS) képességének fenntartása, folyamatos fejlesztése, valamint CIMIC- és PSYOPS-műveletek végrehajtása hazai területen vagy külföldön. A kijelölt műveleti erők támogatásával vagy önállóan felkészülnek, és részt vesznek a haza fegyveres védelmében, a minősített időszakok kezelésében, a NATO szövetségi kötelékében, illetve más – két- vagy többoldalú nemzetközi szerződések alapján végrehajtandó – műveletekben. Biztosítják a parancsnokok számára a műveleti területen élő civil lakossággal, a helyi hatóságokkal, kormányza-

ti és nem kormányzati szervekkel, nemzeti és nemzetközi szervezetekkel történő együttműködés kiépítését és fenntartását, illetve lélektani műveletek alkalmazásával hatást gyakorolnak a politikai és katonai célkitűzések elérését befolyásoló célcsoport(ok) szellemi beállítottságára, magatartására, viselkedésére.

Az alaprendeltetésből fakadó – 2014-ben elvégzett, illetve jövő évi feladataikról Guba István alezredestel, a központ megbízott parancsnokával beszélgettünk. Az már bevezető mondataiból is kiderült, hogy roppant széles skálán „játszottak” idén is: a valós műveletektől kezdve a hazai és külföldi felkészítésekig mindenből kijutott nekik.

– Ez az év a „Vízforrás 2014” feladattal indult, ami a tavaly megkezdett hasonló munkánk folytatása volt.

Guba István alezredestel

2013-tól kezdve ugyanis a Magyar Honvédség szállította az ivóvizet azokra a településekre, ahol a víz arzéntartalmát túllépte az Európai Unió által megszabott határértéket. (2013-ban például 162 település 420 000 lakosának vízellátásáról kellett gondoskodnunk. A feladatban 723 katonára 166 különböző technikai eszközzel vett részt, és kétféle kilométer megtéve 18,2 millió liter vizet szállítottak ki az érintett településekre.) Idén – tudjuk meg Guba alezredestől – ez 83 település, mintegy 193 000 lakosának ellátását jelentette a honvédség számára. Az ellátásért felelős katonai szervezetek a települések polgármesterei-

vel és jegyzőivel, illetve az MH Civil-katonai Együttműködési és Lélektani Műveleti Központból kijelölt CIMIC-csoportokkal együttműködve, közösen tervezték meg a vízellátást, elsősorban a kiszállítás útemezését és a vízkiosztó helyek kijelölését.

Következő nagy feladatuk a „Várpalotai Kihívás 2014” magyar–holland gyakorlat valós CIMIC-biztosítása volt. Az egy hónapos gyakorlat során az MH CKELMK felelősségi körébe tartozott a térségben található települések polgármestereivel, jegyzőivel való együttműködés, valamint a lakosság tájékoztatása.

– Egy ilyen nagyszabású, rengeteg gép- és harcjármű-mozgással, lövészetekkel és repülésekkel „tarkított” gyakorlat során ugyanis tájékoztatni kell a térség lakosságát a várható kényelmetlenségekről – időszakos útlezárások, forgalomleállítások, zajhatások stb. – ráadásul óhatatlanul előfordulnak problémás szituációk is, mint például egy szántóföldre tévedt harckocsiszakasz – mondja Guba alezredestel. Ilyen esetekben a CKELMK feladata az előzetes tájékoztatás, illetve az esetleges konfliktusok kezelése.

Következő feladatuk már a lélektani műveletekhez (PSYOPS) köthető: megszervezték ugyanis egy nemzetközi fel-

NÉVJEGY

Guba István alezredestel 1987-ben végzett a Kossuth Lajos Katonai Főiskola felderítő szakán. Magasabb katonai képzettségét (felderítő, biztonság- és védelempolitikai, CIMIC- és PSYOPS-területeken) a hazai képzések mellett az Amerikai Egyesült Államokban, Olaszországban és Németországban szerezte. Itthon, a felderítésszakasz-parancsnoki beosztástól kezdve a Katonai Felderítő Hivatalon keresztül a jelenlegi beosztásáig számtalan szakterületen „megmértetett”.

Hat alkalommal teljesített külszolgálatot. 2003-ban az MH Őr- és Biztosító Zászlóalj felderítőfőnöke volt Pristinában, 2004-ben pedig az iraki Babilonba települt többnemzeti hadosztály CIMIC törzstisztjeként tevékenykedett. 2006-ban a Többnemzeti Alkalmi Harci Kötelékben teljesített szolgálatot Koszovóban, 2008–2011 között pedig az olaszországi Motta di Livenzában törzstisztjeként dolgozott. 2013-ban Afganisztánban, az ISAF Északi Régióparancsnokság CIMIC-főnöke volt. Jelentős külföldi gyakorlatokon – különböző beosztásokban – Németországban, Lengyelországban, Olaszországban, Szlovéniában, Portugáliában, Norvégiában és Spanyolországban vett részt.

Angol nyelvből STANAG 6001.3333, illetve szakmaival bővített felsőfokú nyelvvizsgával, olasz nyelvből pedig CELI B-2 képzettséggel rendelkezik. Nős, három gyermeke van.

készítést. Ehhez nagy segítséget kaptak a Németországban állomásozó, négyfős amerikai hadszíntéri katonai információs műveleti tájékoztatási csoporttól (T-MIST), amelynek feladata a PSYOPS-tevékenységet ellátó európai NATO katonai szervezetek módszertani és gyakorlati támogatása. A kurzuson a magyar hallgatók mellett részt vettek a visegrádi négyek (Csehország, Lengyelország, Magyarország, Szlovákia), valamint Ausztria hadseregének képviselői is. A pár napos elméleti felkészítés után a tanfolyam Táborfalvára költözött a gyakorlati képzésre. Ennek során a helyi önkormányzattal és a médiával együttműködve a valóságot leginkább megközelítő módon modellezték és gyakorolták a műveleti területeken végzendő feladatokat. A képzés sikerességére vonatkozó kérdésemre a megbízott parancsnok csak annyit válaszolt: meglátogatott bennünket az Amerikai Egyesült Államok budapesti nagykövet-

ségének véderőttaséja is, aki a legnagyobb elismerés hangján szolt a látottakról. Újabb feladat és újabb siker: az MH CKELMK részt vett az MH 34. Bercsényi

TIZENEGY ÉV „TÖRTÉNELEM”

Hazánk a 2000. évi NATO haderőfejlesztési célkitűzésként vállalta, hogy megteremtí a civil-katonai együttműködési képességet, amellyel minden haderőnek rendelkeznie kell. Ennek megfelelően 2003. július elsejével megalakították az MH Civil-Katonai Együttműködési Központot (az MH CKELMK jogelőd szervezetét), amely 2003. október elsején állt hadrendbe. 2004 elejétől a szakmai munka kialakításával párhuzamosan sor került a szervezet bővítésére, így az 1. CIMIC-csoport mellett a 2. CIMIC-csoport is megalakult. Erre a szakmai bázisra támaszkodva lehetővé vált a lélektani műveleti képesség (PSYOPS), mint új elem bevezetése a Magyar Honvédség tevékenység körébe. 2004. augusztus 4-től a szervezet elnevezése MH Civil-katonai és Lélektani Műveleti Központ (Civil-Military Cooperation and Psychological Operations Center) módosult.

ny László Különleges Műveleti Zászlóaljon alapuló különleges műveleti osztag NATO SOFEVAL ellenőrzésében is; sőt, a központ tíz fővel az osztag CIMIC/PSYOPS támogatócsoportját is biztosítja. Már az ellenőrzésre történő felkészülés időszakában is együtt gyakoroltak a „34-esekkel”, hogy elsajátítsák a különleges műveletek alapismerteteit.

Mindezen aktuális feladatok mellett a központ részt vesz a Magyar Honvédség készenléti szolgálataiban is, immár 2004 óta. Így az NRF (NATO Response Force – NATO Reagáló Erő) minden váltásában, továbbá a kijelölt két zászlóaljharccsoportban is. Felkészültségüket és nemzetközi elismertségüket pedig mi sem bizonyítja jobban, minthogy a visegrádi négyek által felállítandó,

2016-ban szolgálatba lépő harccsoportban CIMIC/PSYOPS területen vezető nemzeti szerepkört töltenek be. Ebben a harccsoportban egyébként – teszi hozzá – az MH 34. Bercsényi László Különleges Műveleti Zászlóalj osztaga, valamint az MH 37. II. Rákóczi Ferenc Műszaki Ezred kijelölt erői is vezető nemzetként ténykednek majd. Ami pedig 2015-öt illeti: szakmai és valós biztonságban részt vesznek az NRF Szardínián, Spanyolországban és Portugáliában tartandó gyakorlatán is. A központ munkatársai mindezek mellett – egyéni beosztásokban – számtalan misszióban és különböző szövetségi parancsnokságokon, központokban is szolgálatot teljesítenek – a hágai Civil-katonai Kiválósági Központtól kezdve a KFOR-ig.

Új parancsnok
Szentesen

AZ SZ BETŰ BŰVÖLETÉBEN

AZ SZ KEZDŐBETŰS HELYŐRSÉGEK MEGHATÁROZÓ SZEREPET JÁTSZOTTAK ANTAL LÁSZLÓ ALEZREDES ÉLETÉBEN: SZENTENDRÉN JÁRT FŐISKOLÁRA, SZEGEDEN KEZDTE A TISZTI PÁLYÁJÁT, ONNAN SZÉKESFEHÉRVÁRRA HELYEZTÉK, 2014. AUGUSZTUS 15-ÉTŐL PEDIG A SZENTESI MH 37. II. RÁKÓCZI FERENC MŰSZAKI EZRED PARANCSNOKA.

Antal László Nyíregyházán nőtt fel, építőipari szakközépiskolába pedig azért jelentkezett, mert szép grafikákat tudott készíteni. Mindent lerajzolt, amit meglátott, kedvenc témái a virágok, a csendéletek és a térbeli formák voltak.

– Egy kicsit sarkos ez a megközelítés, de nagyjából valóban így történt – emlékszik vissza a parancsnok. – Szüleim és ismerőseim szerint ugyanis jó kézügyességem volt, ezért javasolták, hogy jelentkezsek a Vásárhelyi Pál Építőipari és Vízügyi Szakközépiskolába. Ott majd

rajzolhatok eleget. Jót akartak, viszont gyorsan rá kellett jönnöm, hogy rajzok és rajzok közt óriási a különbség. Mégsem bántam meg, hogy megfogadtam a tanácsot. Mélyépítő tagozatra jártam, a szakmai tárgyak jól mentek, nagyon tetszett a sulis, szerettem ott tanulni.

Akkoriban már tudatosan készült a mérnöki pályára, ennek ellenére a barátai mégis rá tudták beszélni, hogy felvételizzen velük együtt a Kossuth Lajos Katonai Főiskolára.

– Jelentkeztem a Budapesti Műszaki Egyetemre is, Szentendrére viszont febr-

ruárban kellett mennünk. Így semmi vesztenivalóm nem volt az egyetemi felvételi előtt, gondoltam, egy próbát megér. Egészen jól szerepeltem, és mivel középiskolai jegyeim miatt sem kellett szégyenkezniem, felajánlották, hogy az akkori Karikás Frigyes Katonai Kollégium állományában tanuljak a leningrádi egyetem építészmérnöki karán. Két hét gondolkodási időt kaptam, én azonban ott helyben aláírtam a papírokat. Aztán kiderült, hogy abban az évben ilyen képzés nem indul, ezért három másik egyetem ajánlottak a Szovjetunióban: le-

hettem volna üzemyagmérnök, híradómérnök vagy rádiómérnök. Egyiket sem fogadtam el, a szentendrei műszaki utász szakot választottam.

Antal László évfolyama volt az, amelyik négyévesnek indult, menetközben viszont csökkentették a képzés idejét,

korlat után szóltam ugyan a T-anyagfeladásról, hogy szedje össze a térképeket, de nem ellenőriztem, hogy végrehajtotta-e az utasításomat. Csak két hét múlva derült ki a hiány. Mindhárman fogdát kaptunk. Legnagyobb meglepetésemre édesapám ennek egyáltalán nem

gégeket kezeltek, fedezékásokat, árokásokat, lánctalpas buldózereket és darukat.

– Viszonylag gyorsan megbízott századparancsnok lettem, aztán kineveztek az erődítő század parancsnokának. A hadsereg átszervezését azonban mi sem úsztuk meg, zászlóaljunkat felszámolták. A másik szegedi alakulatnál találtak beosztást nekem, a 113. önálló út- és hídépítő ezred anyag-előkészítő és -feldolgozó századának lettem a parancsnoka. Másfél év múlva az út- és hídépítő zászlóalj törzsfőnökévé neveztek ki. A parancsnokom Nyers József őrnagy volt, akitől később átvettem a zászlóaljparancsnoki beosztást. Végül aztán minden alakulat megszűnt Szegeden, és következett Székesfehérvár. A Tián József ezredes vezette műszaki főnökség műszaki tisztje, majd főtisztje lettem. A szervezet elnevezése

Emléktárgyak és kitüntetések az új parancsnok irodájában.

A Kossuth Lajos Katonai Főiskola 1988-ban avatott műszaki utász szakasza. Antal hadnagy az első sorban balról a hatodik.

így a hallgatókat már harmadik év végén tisztté avatták; a végzők egy katonai és egy polgári diplomát kaptak.

– Életem első – és remélem utolsó – fenytése egyébként a főiskolához kötődik. Már a végzős, zászlós szakasz parancsnoka voltam, amikor egy mozgásbiztosító osztag gyakorlatán vettünk részt a csongrádi műszaki zászlóaljnál, ahol az egyik hallgatótársam elvesztette a titkosnak minősített térképét. A gya-

őrült, pedig korábban mindig azt mondogatta, hogy nem is igazi katona az, aki legalább egyszer nem volt „mozgásgépszaktanfolyamon”.

Antal hadnagy utászként az MN 9145 szegedi önálló műszaki dandár állásépítő zászlóaljának állásépítő századánál, a második gépszakasz parancsnokaként kezdte tiszti pályáját. Annyi katonává lett a szakaszában, ahány technikai eszköz szerepelt a nevében. Hatalmas

persze az évek során folyamatosan változott. Amikor oda helyeztek, mi voltunk a 4. gépesített hadtestparancsnokság, aztán szárazföldi parancsnokság lettünk, utána szárazföldi vezérkar. Mielőtt pedig Szentesre helyeztek volna, az összhaderőnemi parancsnokság szárazföldi hadművelési és kiképzési főnökség harctámogató blokkjának voltam a vezetője, egyben főnök-helyettes és rangidős műszaki is.

Antal László alezredes búvárként másodosztályú fokozatot szerzett.

STANAG-tanfolyamon Angliában, Oláh István nyugállományú alezredessel és Szász Márton alezredessel.

Antal alezredest 2014. augusztus 15-i hatállyal nevezték ki a szentesi ezred parancsnokává.

– Tavaly egy beszélgetés alkalmával említette Nyers ezredes, hogy valószínűleg kérni fogja a rendelkezési állományba helyezését. Bevallom, megfordult a fejemben, hogy jó lenne, ha a lehetséges utódok közt szerepelne az én nevem is. Arra gondolni sem mertem, hogy én leszek a befutó. Nem vagyok toladó típus, ezért jelentkezni nem akartam, ráadásul pár hónappal azelőtt tértem haza egy négyéves spanyolországi külszolgálatból. Szóval gyorsan el is felejttem az egészet. Aztán Böröndi tábornok, az MH Összhaderőnemi Parancsnokság szárazföldi haderőnem főnöke január végén berendelt az irodájába. Ebben egyébként semmi rendkívüli nem volt, hiszen rangidős műszakiként szinte napi munkakapcsolatban voltam vele. Az viszont meglepett, hogy nem a tárgyalóasztalhoz ültetett le. A beszélgetést azzal kezdte, hogy gratulált Tartuhoz. Megköszöntem, aztán bevallottam, hogy fogalmam sincs, hogy miről beszél. Ekkor elmagyarázta, hogy Tartu egy város Észtországban, ahol a NATO egyik védelmi tanulmányi intézete működik, és én ott fogom elvégezni a magasabb parancsnoki tanfolyamot. Viszont ez egy „kapcsolt fuvar”, amire azért lesz szükségem, mert Szentesen én leszek a parancsnok. Gondolkodási időt nem kaptam, de nem is kértem vol-

A szentesi ezred új parancsnoka korábban három alkalommal vállalt külszolgálatot. Okucaniban 1996-tól egy évig volt a magyar műszaki kontingens út- és hídépítő századának a parancsnoka; Albániában 2006-tól szintén egy évet szolgált: az ország NATO-csatlakozását segítő parancsnokságon a műszaki tanácsadói munkakört látta el. Spanyolországból tavaly érkezett haza, négy évet dolgozott Madridban, a NATO parancsnokságán. Először kiemelt gyakorlat-tervező főtiszt volt, majd a parancsnokság átszervezése után az egyik helyzetértékelő csoport „reporting officer”-jévé és a csoport igazgatóhelyettesévé nevezték ki. Januárban fél évre ismét külföldre megy, de most tanulni fog: a NATO magasabb parancsnoki tanfolyamát kell elvégeznie az észtországi Tartuban. Arról, hogy Szentesre költözik-e a családjával, csak a hazaérkezése után gondolkodik majd.

Albániában, Babolcsai Tamás zászlóssal.

na, hiszen ez a lehetőség a szakmai karrierem csúcászt jelentette. Már csak azért is, mert a szárazföldi haderőnem egyetlen klasszikus értelemben vett műszaki ezredének lehetek a parancsnoka.

Ezzel a beosztással viszont igencsak érdekes helyzetbe került Antal alezredes. Eddig ugyanis az összhaderőnemi parancsnokság rangidős műszakijaként az ő felelőssége volt a műszaki alakulatok szakmai munkájának a koordinálása, ellenőrzése és a feltárt hiányosságok megszüntetésének a segítése. Tehát azokat a munkákat, amelyeket év elején Nyers ezredesnek javasolt elvégezni, most saját magának kell majd végrehajtania.

– Ilyen feladat volt például a búvárok szakmai előmeneteli rendjének, beiskolázásuk és tanfolyamaik rendszerének a kialakítása, valamint a zömében az én elképzeléseim szerint végrehajtott Szentesi Fokos 2014 gyakorlat, amelynek forgatókönyvét Böröndi tábornok utasítására dolgoztuk ki. Viszont amikor a „fokos lecsapott” én már Szentesen voltam, leendő beosztásommal ismerkedtem. Igaz, a gyakorlat első ütemét még csak „pályán kívülről” kellett segítenem, a második fázis végrehajtásáért azonban már teljes egészében én feleltem.

Gyökeres változtatásokat nem tervez végrehajtani Szentesen az új parancsnok.

– A kiképzésben és az alakulat napi életében ugyan kisebb módosításokat bevezetek, de ezek kizárólag abból következ-

nek, hogy bár Nyers ezredessel sok mindenben hasonló módon gondolkodunk, ő más személyiség, így vannak közöttünk felfogásbeli különbségek. Ebből adódóan a vezetési stílusunk is eltérő. Az elődömnök sikerült létrehoznia egy remek kollektívát, egy kiváló alakulatot, az én felelősségem pedig az általa elkezdett munka folytatása. Ennek során szeretném bővíteni a képességeinket. Minket általában egyetlen jelzővel illetnek, a műszaki szakmának azonban tizenhét önálló területe van; ezek egy részének a művelése ugyanakkor lassan feledésbe merül. Nagyon jó lenne például egy erődítő-útépítő vagy egy infrastrukturális építési lehetőséggel rendelkező alegység. Ők építkeznének, végeznék a táborok kialakítását és berendezését. Ezeknek a munkáknak az elvégzésére részben persze jelenleg is képesek vagyunk, de ehhez egyelőre más területekről kell átcsoportosítanunk a szakembereinket.

2. danos vizsga Madridban.

CREVAL-ellenőrzés közben, 2012-ben.

Emlék az Ohio-i Nemzeti Gárdánál tett látogatásról.

Jöttem, de nem láttak

ÖTÖDIKESEK

MÍG A NEGYEDIK GENERÁCIÓS VADÁSZGÉPEKET ELSŐSORBAN A KIVÁLÓ MANŐVEREZŐ KÉPESSÉG, ILLETVE A FÖLDI CÉLPONTOK ELLENI PRECÍZIÓS BOMBA- ÉS RAKÉTAFEJVEREK JELLEMEZTÉK, ADDIG AZ ÖTÖDIK GENERÁCIÓ TAGJAI IGYEKEZNEK LÁTHATATLANUL MOZOGNI AZ ÉGEN. A „LOPAKODÁS” KÉPESSÉGE UGYANIS A TŰLÉLÉS ZÁLOGA.

Nem véletlenül került előtérbe a nehezen felderíthetőség követelménye: az egyre kifinomultabb és eredményesebb felderítő- és célkövető lokátorok, légvédelmi rakéta-rendszerek korában minél kisebb célpontot nyújt egy vadászbombázó, annál nagyobb esélye van a hazatérésre. Ez mindenképp a pilóta élete miatt bír jelentőséggel, de fontos a költségvetés szempontjából is. Csak egy példa: egyetlen F-35 Lightning II repülőgép nagyjából 100 millió dollárba kerül.

TAPASZTALAT, PÉNZ

A katonai repülés 1945 után elsősorban az Egyesült Államok és a Szovjetunió vetélkedéseként haladt előre. Ma, az ötödik generációs vadászbombázók fejlesztésének versenyében az amerikai-orosz kettőshöz Kína és Japán csat-

lakozott, de más országok is belekezdtek saját fejlesztési programjukba, több-kevesebb sikerrel.

A sikerhez persze nemcsak pénz, hanem tapasztalat is szükséges. Az Egye-

sült Államokban kifejlesztett „nagy klasszikusok”, azaz a két hajtóműves, nagy hatótávolságú F-15 Eagle, valamint az egy hajtóműves könnyű vadászbombázó, az F-16 Falcon család

F-22 Raptor, az úttörő.

A J-20 második változatú prototípusa, légiharcra készítve.

számítógépes képernyőkre alapozott pilótafülke volt. A gép teljesítményét jelzi, hogy utánégo nélkül képes a hangsebesség felett repülni.

A „lopakodás” képességét segíti, hogy a Raptor belső bombakamrákban hordozza fegyverzetét. Ezekből összesen három alakítottak ki. A két hajtómű beömlőnyílása után egy-egy oldalsó, kisebb méretű kamra várja az AIM-9X Sidewinder kis hatótávolságú, infravörös önirányítású légiharc-rakétákat. A komolyabb fegyverek helye a géptörzs alján kialakított központi bombatér: az eredetileg az AIM-120C AMRAAM közepes hatótávolságú, önirányított légiharc-rakéták hordozására tervezett kamrába ma már valóban helyeznek el bombákat is. A szárnyak alá egy-egy

A hajtóműből távozó gázsugarat az F-22-esnél két irányba is el lehet téríteni, drasztikusan növelve a típus manőverező-képességét.

kettőse tovább él az új generációban is. Ami pedig a Lockheed Martin F-22 Raptor vadászgépet illeti, a típus fejlesztése még 1981-ben indult meg. Kifejlesztett nagy hatótávolságú gépek terveztek, az új szovjet típusok (MiG-29, Szu-27) elleni légi harcokra és a szovjet bombázógépek elfogására. A tervezés célja tehát a nehezen felderíthető, valamint a kiváló fordulékonyaságot eredményező kialakítás, az emiatt szükséges, számítógéppel irányított kormány-szervek (fly-by-wire rendszer), a különleges műanyag (kompozit) elemek alkalmazása, a fel-le fordítható hajtóműkiömlők és a teljesen digitalizált,

külső felfüggesztő pilon rögzíthető: ide póttartályokat vagy további fegyverzetet lehet elhelyezni, bár ez rontja a gép „lopakodó” képességeit.

Ahogy az F-15-ös család is első osztályú támadó repülőgéppé alakult át az F-15E Strike Eagle változattal, úgy lépett be a támadó szerepkörbe az F-22, köszönhetően a szoftveres továbbfejlesztéseknek és a JDAM, illetve az SDB irányított bombacsaldóknak. Ezek segítségével lett a Raptor az egyetlen ötödik generációs vadászbombázó, amely éles hadműveletben vett részt: 2014-ben Szíria felett hajtott végre vadász és támadó feladatokat.

TÖMEGVADÁSZ?

Az F-22 gyártását a költségek miatt 187 repülőgépnél befejezték. Szerencsésebb a Lockheed Martin F-35 repülőgép család: már több mint 140 gépet adtak át a három változatból az amerikai és a nemzetközi megrendelőknek, és várhatóan több ezer F-35-ös állhat majd hadrendbe a világ gazdagabb országainak légierejében. Az Egyesült Államokon kívül Hollandia, Ausztrália, Olaszország, Norvégia, Törökország és Nagy-Britannia számít már szerződött vásárlónak. Igaz, itt is elszaladtak az árak: a gépenkénti tervezett 50 millió dolláros alapár ma már minimum 100 millió dollár, és emiatt módosulhatnak a megrendelés darabszámjai is.

Az F-35 Lightning II sok szempontból öszvér repülőgép: egyszerre kell sok mindennek megfelelnie. A légierőknek szánt, hagyományos repülőterekről üzemelő F-35A változat a harmadik-negyedik generációs vadászbombázók, illetve az örökifjú A-10C Thunderbolt II alacsony támadó típus leváltására épült. Sokkal speciálisabb az F-35B: a különleges emelő-légsaváros repülőgép a Harrierek utódja mind az Egyesült Államok tengerészgyalogságánál, mind Nagy-Britanniában. A repülőgép-hordozói üzemeltetésre specializált F-35C pedig elméletileg az F/A-18 Hornet és az F/A-18E Super Hornet típusokat kiegészítő nyugdíjba. Az F-35-ös kialakítása szintén a radarhullámok visszaverődésének elkerülését szolgálja. A fegyverzet itt is alapvetően a két belső fegyvertároló rekeszben található; ezekben a légiharc-rakéták mellett irányított levegő-föld rakétákat és bombákat lehet elhelyezni. Ha szükséges, a két szárny alatt további 3-3 fegyverzet-felfüggesztő pont is igénybe vehető, míg az F-35B és C változatnál a géptörzs alá egy 25 milliméteres ürméretű négy-csővű gépágyú konténerre függeszthető.

KIHÍVÁS KELETRŐL

Az első komolyabb vetélytárs Oroszországban bukkant fel. A Szuhoj T-50 PAK-FA az F-22-esre adott orosz válaszlépés; fejlesztését 2002-ben kezdték el. A gép azonban nem minden kezében vadonatúj repülőgép: a technológiai kockázatok és persze a fejlesztési költségeket mérséklendő, számos rendszer és alkatrész a jól bevált Szu-35-ös

A Csengdu J-20 első prototípusa.

családból érkezett. Külsőre viszont vadonatúj, kissé talán az F-22-esre hasonlít. Azonosság mutatkozik a fegyvertároló kamrák alkalmazásában és a függőleges vezérsíkbán is. Ugyanakkor komoly eltérés van a két hajtómű elhelyezése és az orosz gépre jellemző, remek manőverező képességet eredményező, két tengelyen irányítható hajtóműkiömlők alkalmazását illetően: a tolóerő-vektorok változtatása a Szu-35-ösről lehet ismerős, 2007-től India is részt vesz a gép fejlesztésében. A továbbfejlesztett, az indiai elvárásoknak megfelelő, helyben gyártott HAL FGFA jobb radart, elektronikai és avionikai rendszereket, valamint indiai fegyverzetet kap majd. Bár India eredetileg kétüléses, a támadó bevetésekre optimalizált változatot is hadrendbe állított volna, a fejlesztés költségei és az új változat megépítéséhez szükséges idő hossza miatt végül az együléses változatnál maradtak. A PAK-FA öt prototípusa repül már, de arról még nincs pontos információ, hogy a repülőgép mikor és hány példányban állhat majd hadrendbe.

Lehet, hogy közben Kína már meg is előzte nagy riválisát, Oroszországot? Minimum két olyan ötödik generációs kínai vadászbombázó repülőgépről tudunk, amelyek már eljutottak a berepülési programig. A nagyobbik testvér, a Csengdu J-20 (az eddig kiszivárgott információk szerint) elsősorban vadászfeladatokat kap majd a kínai légierőben. Főbb jellemzői: két (egyelőre orosz eredetű Szuatun AL-31F) hajtómű, a JAS-39 Gripenhez hasonló, eltűlő segédzárnak a törzs két oldalán, belső fegyverterek, digitális pilótafülke. Kérdés, hogy a kínai fejlesztés

Shenyang J-31: valahonnan ismerős formák...

AQ-313 nem túl igényes pilótafülkéje.

A J-31-es két hajtóművel épült: figyelembe véve a kínai vadászgépek eddigi hajtóműproblémáit, ez okos döntésnek tűnik.

tést mennyiben segítették elő a nagyipari méretekben zajló informatikai, ipari hírszerzési akciók. A gépből jelenleg két eredeti és két átalakított, továbbfejlesztett prototípus repül.

A kisebb méretű Senyang J-31 többfeladati repülőgép prototípusa 2012. október 31-én hajtotta végre első felszállását. A nemrég zárult zhuhai légi kiállítás sztárjaként is bemutatkozott repülőgép két Klimov RD-93-as hajtóművel repül. Érdekesség a megerősített, kettős kerékkel ellátott első futómű: ez a katapultos indítású hordozófedél-

zeti repülőgépek jellemzője, bár hivatalosan a J-31-es nem a Szu-33-as alapján kifejlesztett Shenyang J-15-ös váltótípusa. A kisebb méretű belső fegyverrekeszekbe az eddigi információk szerint csak négy légiharc-rakéta vagy kisebb méretű irányított bomba fér el, külső fegyverzetfüggesztésről nincs hír.

LESZ BELŐLE VALAMI?

Végül érdemes megemlíteni két egzotikus modellt, melyek közül csak az egyikről jelenthető ki teljes bizonyos-

sággal, hogy valódi repülőgép. Ez pedig a japán Mitsubishi ATX-D technológiai bemutató repülőgép, ami ugyanakkor nem egy vadászbombázó prototípusa, hanem kutatási, kísérleti célokra alkalmas eszköz. Japán az ATX-D-vel repülőiparát akarja fellendíteni, nem titkolt célja pedig egy saját, önállóan kifejlesztett, nehezen felderíthető típus jövőbeni megalkotása. A gép segítségével a radarsugarakat elnyelő és szét-szóró kialakítás, speciális festékbevonatokat, digitalizált kormányrendszert és új, nagy teljesítményű hajtóműveket tesztelnek majd. A távol-keleti ország egyébként 2014 augusztusában rendelt meg az első hat F-35A Lightning II-est a japán önvédelmi légerő számára. A tervek szerint 42 gépből álló Lightning II-es flottával az előgedett, licenc alapján gyártott Mitsubishi F-4EJ Kai vadászbombázók cseréjét oldják meg.

Az eddigi legmókásabb ötödik generációs elképzelés (repülőgépnek nevezni túlzás lenne) Iránból érkezett. Az egyelőre makett formájában bemutatott apróska Qaher-313 túl kicsi harci repülőgépnek, ráadásul a kabin berendezése is inkább egy házi építész szimulátort idéz. A szakértők szerint a hajtóművek beömlőnyílásai sem elég nagyok ahhoz, hogy nagy állásszögű képek legyenek megfelelő mennyiségű levegőt juttatni a hajtóműhöz. A típus felszállásáról eddig semmilyen fénykép vagy videofelvétel nem került elő.

Képes lesz-e repülni valaha a Q-313?

FRONTKARÁCSONY

A MÁSODIK VILÁGHÁBORÚ MAGYAR TÖRTÉNETÉNEK VANNAK FELDOLGOZATLAN TERÜLETEI. ÍGY PÉLDÁUL NAGYON KEVESEB TUDUNK A HADITUDÓSÍTÓK MUNKÁJÁRÓL. A KORABELI ÚJSÁGOK ÉVFOLYAMAIT MÉG NAGY KÖNYVTÁRAINKBAN SEM MINDENHOL LELHETJÜK FEL, AZ OTTHONI PÉLDÁNYOKAT A NEGYVENES ÉVEK VÉGÉTŐL AJÁNLATOS VOLT MEGSEMISÍTENI.

A 2007-ben elhunyt Karai Sándorral készült egykori interjú, illetve házi archívuma éppen ezért becses érték. Ő amatőr fotósként, majd haditudósítóként 1941-től végigfényképezte a keleti, később a magyarországi front eseményeit.

– Mikor került ki a frontra?

– 1941. augusztus 1-jére kaptam behívót Kaposvárra, a 6. gyalogezred 2. zászlóaljához. Mivel úgynevezett elmaradt korosztályhoz tartoztam, 8 hetes póttartalékos kiképzést kaptam. Ennek letelte után azonban nem szereltek le, hanem közölték velünk, hogy megszálló csapatként kimegyünk Ukrajnába. 1941. november 3-án indultunk el, Berdicsévnél kivagonírozunk, s innen gyalog indultunk tovább Kijev felé. Én felvételző tisztas voltam.

– Hogyan került kapcsolatba a fotózással?

– Fiatalemberként szenvedélyemmel vált a fotózás, a munkanélküliségemet is ennek köszönhettem. Amikor pékségéld lettem, az első fizetésemből egy fényképezőgépet vettem, ami – mint „luxuscikk” – jó ürügyet szolgáltatott mestermennem, hogy kitegye a szűrőmet. A gépet a frontra is magammal vittem. A gázálarcot kivettem a táskából, s helyére ezt a dobozos gépet tettem be. Filmeket vittem magammal, s az úton számos felvétel készítem. Fotóztam utcákban, fotóztam harc közben, fotóztam városokat, például Harkovot, készítettem csoportképeket, megörökítettem a katonaelte eseményeit. Közben voltam tábori postás, aztán dolgoztam tábori pékségben. Tízennégy hónapot húztam le: 1943 ja-

nuárjában jöttem haza, s akkor nem gondoltam volna, hogy még két háborús karcasony vár ránk. Itthon értesültem arról, hogy megtörtént a szovjet áttörés.

– Hogyan lett végül haditudósító?

– A Tábori Újságban olvastam egy felhívást, hogy azok, akik a fronton fényképeznek, küldjék be nyugodtan kidolgozásra a filmjeiket a haditudósítókhoz. Nemszak a képeiket kapják

– Múteremmel rendelkező profi fotósokat, újságírókat, 15-16 embert, akik kiegészítésképpen kerültek a haditudósító századhoz, amely akkor kint volt a keleti fronton. Mi november 19-én mentünk ki utánuk. A végállomás Kremenyec volt, itt rendezték be a haditudósító század központját, innen jártak ki a csoportok munkára. Itt kaptunk járművet, fénymérőt, fényszűrőt, filme-

egy műanyaglapra nyomott, magyar és német nyelvű igazolványunk a vezérkari főnökség pecsétjével. Ezzel a honvédségen belül bárhová jogosultak voltunk bemenni, és mindenhol udvariasan fogadtak. A haditudósítóknak respektje volt. Én fotósként csak honvéd voltam, de haditudósítóként akár parancsnokok is kezét fogtak, együtt ebédeltek velem, gondoskodtak szállásról, szabad mozgást biztosítottak, elmehettem bárhová, megnézhettem bármit. Elismerték a munkánkat. Ennek számos jele volt. Ha utcákban bárhol megálltunk, a honvédségnél mindig kaptunk enni, adtak a járműveinkbe üzemanyagot.

– Hogyan nézett ki egy haditudósító fotósfelszerelése?

– Leica a nyakban, bőr oldaltáskában iratok, filmek, összehajtogatott pokróc, sisak. Utóbbi mindig az oldalkocsiban. Volt egy pisztolytáskám is, benne egy 9 milliméter űrméretű pisztollyal, két tárral. 1944 nyarán a Kárpátok előtti harcokban szereztem egy orosz dobтарas géppisztolyt, később azt is magammal vittem. Általában egy egység (motoron három, gépkocsin négy ember) indult után, mindig a legmagasabb rendfokozatú volt a parancsnok.

– Ha elkészültek az anyagok, mi lett a sorsuk?

– Futárgéppel vagy személyesen eljuttattuk a központba. Ott, ha 10 tekercs filmet vételeztem, akkor laborálásra a tíz tekercset le kellett adnom, és soha többet nem láttam. A filmeket előlív-ták, archiválták s ha kellett, felhasznál-ták. Mi örökké úton voltunk, így újságot a legtrikább esetben láttam. Nem is tudom, mikor, hol, hányszor jelent meg. Egy megjelenésre emlékszem

vissza, de annyi új filmtekercset is, ahányat beküldtek. Így én is kaptam vissza fotókat 1941. H. T. szd. Karai felirattal. Itthon csak néhány hónapig tartott a civil élet, mert 1943. augusztus 11-én ismét behívót kaptam, de már a Fortuna utca 17.-be. Itt volt a vezérkari főnökség 6. osztálya, a haditudósítók központja. Igencsak meglepődtem. Kérdeztem is, miért ide hívtak be, mire elővették a fényképeimet, amelyeket beküldtem.

– Kiket hívtak be Önnel együtt a haditudósító századhoz?

ket stb., és itt adtak le az elkészült anyagot, amelyet futárpóstával vittek vissza Budapestre.

– Mi különböztette meg ezt a századot a többitől? Voltak-e jelvényei, igazolványai?

– Én honvéd egyenruhában jártam, erre tűztem fel a haditudósító-jelvényt, ami egy kardmarkolatot tartó kezét ábrázol, a kard mögött egy fáklával, erre vízszintesen tették rá a repülőszárnyat, közepén a koronával. Ezt a jelvényt a járműveinkre is felfestették, a ruhánkra is felvarrtuk. Ezenkívül volt

konkrétan. 1944 nyarán a magyar 1. hadsereg frontvonalán összeakadtam egy olyan egységgel, amely éppen támadásba indult. Leicával a kezemben beálltam én is a csatárláncba, s míg ők harcoltak, én dolgoztam. A támadás sikeres volt, a szovjeteket visszaszorították, s a lövészárokban maradtak sebesült orosz katonák is. Többek között azt is megörökítettem, ahogy a magyarok kulacsból itatják ezeket a sebesülteket. Később a Magyar Vöröskereszt egyik 1944-es számának első és hátsó borítóján, valamint a lapban viszontláttam a képeimet. Sajnos a lapot még a Széchényi Könyvtárban sem tudtam megnézni.

– Milyen veszteségei voltak a haditudósítóknak?

– Az én személyes ismeretségi körömben nem volt halálos. Arról viszont hallottam, hogy például egy filmes meghalt, amikor csata közben lövés érte. Egy ismerősöm, Szentpétery Tibor akkor jött haza a frontról, amikor én bevonultam. Neki egy orosz mesterlövész kilőtte a kezéből a gépét. Valószínűleg az objektív megcsillant a fényben. A golyó szerencsére gellert kapott, de megsértette a karját. Az átlótt gép a Hadtörténeti Múzeumban van.

– Ön került életveszélyes helyzetekbe?

– Egyik budapesti tartózkodásom alkalmával, már 1944 őszén, kimentünk Csepelre a németek által felrobbantott adótoronyhoz, amely a földön feküdt. A Tököl felé vezető úttal párhuzamosan lövészárkok húzódtak, ami tele volt

tésnél aknára lépett, ami fölrobbant. Fájdalmasan jajveszékelt, csupa vér volt, térdtől lefelé lógott a lába. Szólok a motorvezetőnek, hogy csinálni kéne valamit, de ő már indult hátra. Így egyedül futottam oda a fiúhoz a golyótűzben, s a köpenyemet leterítve ráfektettem, majd kihoztam a ház mögé. Addigra a motorvezető, vállalva a kockázatot, visszaért a motorral, aminek az oldalkocsijára ráfektettük a fiút, azután uszgyi! Csak úgy porzottak utánunk a lövedékek az úton. Nekem a sapkámon meg a köpönyegeben is volt egy lyuk, de a srácot leadtuk az elsősegélyhelyen. Másnap tudtuk meg, hogy meghalt. Elvérvett, mire kórházba került.

– Amikor a háború kimenetele nyilvánulni kezdett, hisz a front átlépte a határokat, majd bekövetkezett Budapest ostroma, változott-e a haditudósítók szerepe, feladata?

– Mi, fotósok sohasem kaptunk instrukciókat. Hogy az újságírók kaptak-e, nem tudom. Arra emlékszem, hogy amikor október 15-én a rádióban beolvasták Horthy proklamációját, majd nem sokkal később közzétették a felhívást, hogy Beregyfő jelentkezzen Budapesten, akkor az egyik kollégáink, egy újságíró izgatottan megjegyezte. „Na, akkor nekem azonnal Pestre kell mennem!” Feképnél is hagyott bennünket. A bőröndje feekén egy hatalmas Szálasi-képet láttunk. Később egy tudósítói kocsival Nyíregyháza felé indultunk, de civil kerékpárosok elénk jöttek és figyelmeztettek, hogy kerüljük el a várost, mert a proklamáció elhangzása óta németek állnak a város szélén, és lefegyverzik, majd táborba viszik a katonákat. Így mi ezt megsztuk. Egymás között sokat beszélgettünk az eseményekről, s egészen másként vélekedtünk, mint a hivatalos álláspont. Mi nem hittük, hogy lesz csodafegyver, aminek a segítségével visszatérhetünk a Kárpátok vonalához. Én mindössze egy olyan újságírót ismertem, aki németbarát volt, s ilyen hangvételű cikkeket írt. De aki józanul gondolkodott, az ugyan mire számíthatott?!

– A háború végét hol és hogyan élte meg?

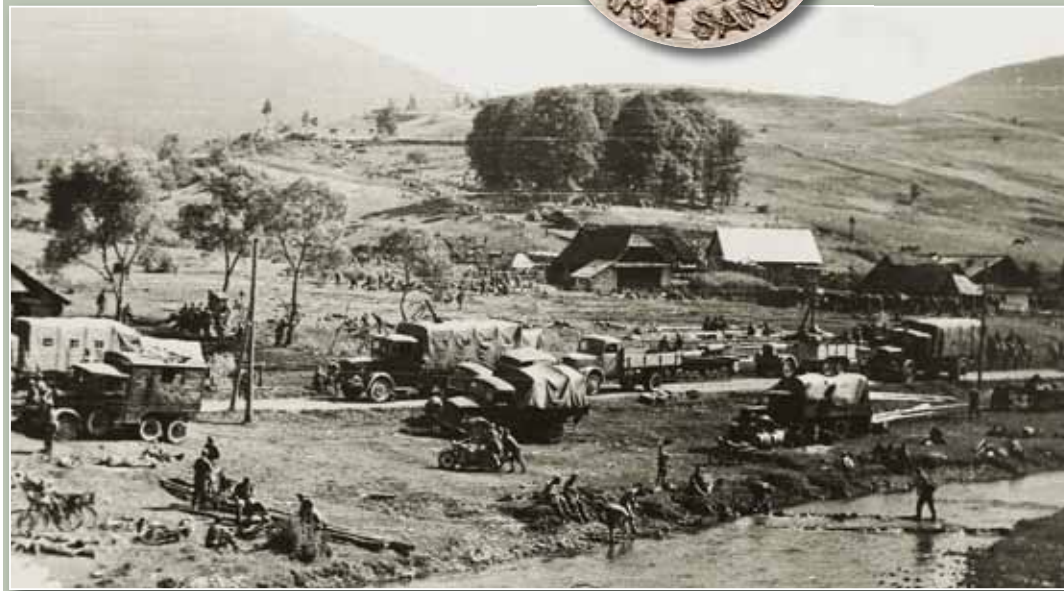
– 1944 vége felé már ritkultak a feladatok. Borsosgyőrben őrsé-

günk se volt. Egy iskolában szálltunk meg, a bázison pedig csak ügyeletes szolgálatot adtunk. Még a korábbinál is szabadabb lett a mozgásunk. 1944 november-december táján aztán egy zászlós érkezett hozzánk egy szakasz katonával és azzal a parancssal, hogy egysege adja az őrszolgálatot. Egy reggel arra ébredtünk, hogy fellették az Árpád-sávós karszalagot, és közölték a főhadnagyunkkal, hogy átvették a parancsnokságot. Én közben – egyedül – So-

mogyot jártam, géppisztollyal és Leicával. Ilyen díszkísérettel léptük át a határt 1945 húsvétján Ausztria felé, lovas szekerekre felpakolva. Már semmi feladatunk nem volt. Egy faluban eladták azt a nagyméretű ládát, amelyben a haditudósító század anyaga volt. Rimán-

kodtam, hogy legalább 10 terecs filmet adjanak belőle. A falubeliek ott röhögtek körülöttünk. – Alig megyünk öt kilométert, kiássák a ládát, és széthordják, ami benne van – mondtam –, de hiába beszéltem. Én ezt követően leszereltem magamat. Spielfeld-

ben találkoztam két ismerőssel: „Gyere komám, mondták, megyünk amerikai fogságba.” „Nem tudjátok, merre van Magyarország?” – kérdeztem tőlük. „Hogyan tudnánk, de orosz fogságba nem megyünk.” „Jó, akkor ti menjetek oda, én meg megyek haza” – mondtam. Így is tettem. Átöltöttem tréningruhába, és elindultam...

– A Leicát hazahozta? Megvan még?

– Nem. A főhadnagyunk azt mondta, Karai adja le a fényképezőgépét, mert olyan körülmények között vagyok, hogy akárki elveheti magától. Így elvette ő. Soha többet nem láttam. Sem őt, sem a gépet.

Karácsonyi fegyverszünet

ÉLNI ÉS ÉLNI HAGYNI

AZ ELSŐ VILÁGHÁBORÚ HARCAIBAN KÖZEL TÍZMILLIÓ KATONA HALT HŐSI HALÁLT. VOLT AZONBAN EGY RÖVID IDŐSZAK, AMIKOR A SZEMBEN ÁLLÓ FELEK A NYUGATI FRONTON BESZÜNTETTÉK A KÜZDELMET, ÉS EGY VÉGTELENNEK TŰNŐ PILLANATRA BÉKE KÖSZÖNTÖTT A LÖVÉSÁRKOKRA. A KARÁCSONY NÉHÁNY NAPRA HALÁLOS ELLENSÉGEKET TETT BARÁTTÁ.

A háborúba hatalmas lelkesedéssel vetették magukat a politikusok által feltűzött hadseregek, az egész egy nagy hazafias kalandnak tűnt. Am az 1914 nyarán és őszén megvívott csaták egyik fél számára sem hoztak döntő győzelmet. Az eredeti hadászati koncepciók kudarcot vallottak, állóháború alakult ki. A tél beálltával a katonák sorsa még sanyarúbbá vált: kezdetleges lövészárkaik béizták, a mellvédek beomlottak, így a sárban kellett dagonyáznuk.

E helyzetben elkerülhetlenné vált, hogy együtt érezzenek ellenségeikkel, akik ugyanilyen nyomorúságos körülmények között tengettek mindennapjaikat. Emellett ekkor még hiányzott a felekből az a másik iránt érzett kérlelhetetlen gyűlölet, ami a harcokat a későbbi években jellemzőn fogja majd. Mindehhez az ellenégni megismerésének vágya is társult: vajon tényleg olyan gonoszak, mint amilyenek a politikusok, a papok és az újságok beállítják őket? Egyebek mellett

Ahogy jöttek a csomagok, egyre emelkedettebb lett a hangulat is.

Ünnep a fronton angol módra: sütnék a karácsonyi libák.

tényezők vezettek aztán 1914 decemberében minden háborúk legnagyobb, spontán bekövetkezett fegyvernugvásához, a karácsonyi békéhez.

ALULRÓL JÖTT KEZDEMÉNYEZÉS

A történetek rekonstruálásakor nem vagyunk könnyű helyzetben, mert sok beszámoló elnagyolt, zavaros vagy egymásnak ellentmondó. Az események után született leírások pedig sokszor megpróbálták kisebbiteni a karácsonyi béke jelentőségét.

Ami biztos: a fegyvernugvás alulról jött kezdeményezés volt, a közlegények között történtek az első barátkozások, ráadásul jóval karácsony előtt. Erről tanúskodik a Brit Expedíciós Erő kötelékébe tartozó 2. Essexi ezred hadinaplója, amely szerint 1914. december 11-én délelőtt 10 órakor a senki földjén, a lövészárkok között féltúton találkoztak az angol és a német katonák; ez volt a harcok első dokumentált nem hivatalos fegyverszünete. Az Essexiek egyik katonája, H. Scrutton közlegény levélben számolt be az eseményekről hozzátartozóinak; írását 1915. január elsejei számában közölte a Norfolk Chronicle és a Norwich Gazette is.

„Mint már mondtam nektek, a lövészárkaink csak 30–40 yardnyira (nagyságrendileg 27–36 méterre – a szerző) vannak a németekéitől. Ez egy izgalmas incidenshez vezetett a napokban. Társaink szokásává vált, hogy átkiabálnak

Baráti beszélgetés az ellenséggel: a senki földje ezekben a napokban teljesen más arcát mutatta.

A futballmérkőzések a fegyverszünet egyik legmaradandóbb epizódjává váltak.

az ellenségnek, és választ is szoktunk kapni onnan. Azt mondták, hogy beszéljünk velük, és ez történt:

A mi lövészárkunkból: »Jó reggelt, Fritz.« (nincs válasz).

»Jó reggelt, Fritz.« (még mindig nincs válasz).

»JÓ REGGELT, FRITZ!«
A német árkokból: »Jó reggelt.«
A mi árkunkból: »Hogy vagy?«
»Jól vagyok.«

»Gyere át, Fritz.«

»Nem megyek, mert ha átmegyek, leleszek lőve.«

Brit és német katonák közösen énekeltek és apró ajándékokat cseréltek egymással.

»Nem, nem lesz. Gyere át! Ne féjl!«
 »Gyere és kapsz cigarettákat, Fritz!«
 »Nem. Gyere el félútig, és majd ott találkozunk.«
 »Rendben.«

Az egyik társunk erre teletömte cigarettákkal a zsebét, majd kimászott az árokból. A német is kimászott az árkából, félúton csakugyan találkozott, kezét fogták, a német katona (»Fritz«) elvette a cigarettákat és sajtot adott cserébe. Jó volt látni, hogy a németek az árkaik tetején állnak, az angolok szintén, sapkáikat lengetve, ujjongva. Mintegy 18 emberünk ment el félútig, és nagyjából ugyanennyi némettel találkozott. Mindez kb. fél órát át tartott, aztán mindkét fél visszatért a lövészárkába, hogy ismét egymásra löjenek. Amit írtam, igaz, de nem hiszem, hogy barátokat szereztünk, mivel még azon az éjszakán két társunk esett el, és nem tudom, közülük hányan halhattak meg.”

CSENDES ÉJ

A hozzátartozók, a hadsereg, illetve a segítségnyújtók által küldött csomagok számával egyenes arányban nőtt a lövészárkokban az ünnepi hangulat, s a fegyvernagyvágás iránti vágy. Az a tény ugyanakkor, hogy az országuk kisebb-nagyobb mértékben az ellenség kezén volt, keserűvé tette a belgák és a franciák karácsonyát. Nem meglepő tehát,

hogy a németekkel történő barátkozásokra inkább a brit szektorban, közelebbről a flandriai Ypres városának térségében került sor.

December 24-én a németek gyertyákat gyújtottak a lövészárkaik mellvédjén, feldíszítették fenyőfáikat, majd karácsonyi dalokat énekeltek. A britek erre a maguk énekével válaszoltak. A két oldal ezután ünnepi jókívánságokat kiabált át egymásnak. Nem sokkal később a bátrabbak kimerészkedtek a senki földjére, ahol apró ajándékok – például élelem, dohány, alkohol, gombok, sapkák –

Henry Williamson

cseréltek gazdát. A térségben elnémultak a fegyverek.

A Londoni Lövészdandárnál szolgáló 19 éves Henry Williamson közlegény – a későbbi neves természettudós – eképp emlékezett vissza a történetekre: „Lágy énekhangok szálltak a fagyos, ködös éjszakában. Mintha egy másik világban lettem volna, amelybe egy rémálmon keresztül érkeztem el.”

December 26-án pedig így írt az otthoniaknak: „Drága édesanyám, a lövészárokból írok. Délelőtt 11 óra van. Mellettem ég a tűz, velem szemben pedig egy szalmával tömött (ázott) földfedezék van. Magában a lövészárkban a talaj sáros, máshol viszont fagyott. Szájamban Mary hercegnő ajándéka, egy pipa van. A pipában dohány. Természetesen – mondanád. De várj csak! A pipában német dohány van, amit egy német katonától kaptam. Haha, mondanád, biztosan egy hadifogolytól szereztem vagy egy elfoglalt lövészárkban találtad. Nem, drága anyám! Egy német katonától kaptam. Igen, egy élő német katonától, aki a saját lövészárkából jött. Tegnap a britek és a németek találkoztak és kezelt egymással a lövészárkok közti területen, ajándékokat cseréltek egymással, és kezelt ráztak. Igen, december 25-én egész nap, sőt még akkor is, amikor ezeket a sorokat írom. Hát nem csodálatos?”

A barátkozás tehát december 24. után is folytatódott, s a senki földje egyfajta

játszóterré alakult át. Több helyen futballmérkőzéseket is rendeztek, labda híján gyakran üres konzervdobozsal; például a Lancashire-i lövészrezd tagjai és a német katonák is ezzel játszották le találkozójukat.

A fegyvernagyvágás megteremtette annak lehetőségét is, hogy az elesett katonákat végső nyugalomra helyezték, nem egy helyen közös szertartás keretében; ezek – mint ahogyan sok találkozás – karácsonyi dalok éneklésével végződtek.

TÜZSZÜNET? MILYEN TÜZSZÜNET?

A főparancsnokságok persze igyekeztek újramegbeszélgetni az ellenségkedést, ám

ez nem ment könnyen. A német haderő 107. század ezredének egyik egysége például tovább őrizte a tűzszünetet, mint azt bárki merse – egészen a zendülés határáig: „Végül is lőni kezdtünk, és válaszul odaátról is jött egy lövés, de senki sem esett el. Aznap és másnap csak pocskéltünk a löszert; mintha a csillagokat próbáltuk volna lelőni az égről” – idézte fel a történeteket a szászok egyik katonája.

Sir Horace Smith-Dorrien tábornok, a brit 2. hadtest parancsnoka csaknem két nap múltán szembesült a karácsonyi béke méreteivel. Azt is látnia kellett, hogy tisztjei nemcsak elnézték a barátkozást, hanem maguk is részt vettek abban. A

tábornoknak hatalmában állt minden érintettet hadbíróság elé állítani, ám csapdába került: egy fegyvelmi eljárás nyilvánosan beismerné, hogy fegyvernagyvágásra került sor, ráadásul túl sokan vettek részt a dologban ahhoz, hogy példát lehessen statuálni. Mindezek eredményeként nagyon kevés embert fenytettek meg – ez nemcsak a brit, hanem a német oldalra is igaz volt.

Az újságok a fegyverszünet eseményeiről egy héten át nem tudósítottak egy nem hivatalos sajtóembargó miatt. A csendet végül a The New York Times törte meg 1914. december 31-én. A brit lapok gyorsan követték az amerikaiak példáját, és számos beszámolót közöltek a fronton harcoló katonák családjaikhoz írt levelei alapján. Január 8-ától már képeket is megjelentettek: a Mirror és a Sketch például címlapon hozta a senki földjén együtt éneklő brit és német katonákról készült fotókat, s a tudósítások hangneme is erősen pozitív volt.

Németországban ennél visszafogottabb stílusban számoltak be az eseményekről, egyes újságok erősen kritizálták az ellenséggel barátkozókat. Franciaországban a szigorú cenzúra miatt a lapok nem adtak hírt a fegyverszünetről; a közvélemény így csak hallomásból, a frontkatonák vagy a kórházakban ápolat sebesültek beszámolóiból értesülhetett a történetről. A sajtó aztán végül rákényszerült arra, hogy választ adjon az egyre terjedő híresztelésekre: újraközölték egy kormányzati felhívást, amely szerint az ellenséggel való barátkozás hazaárusításnak minősül. Január elején pedig megjelent a fegyvernagyvágásra vonatkozó hivatalos közlemény: eszerint a tűzszünet csak a brit erők által ellenőrzött területen, s ott sem mindenhol valósult meg. A katonák dalolni kezdtek, ami aztán gyorsan lövöldözéssé fajult – állt a kommunikációban.

A közvetkező év végén a fegyverszünetek már nem voltak annyira széleskörűek, mint 1914-ben, miután a bakák közti törekény bizalom odalett a gáz- és légitámadásokkal, a hadifoglyok kivégzésével. A főparancsnokságok emellett szigorú hangvételű utasításokban tiltották meg az érintkezést az ellenséggel; a barátkozókat hadbíróági eljárással, a dezertőröket pedig kivégzéssel fenyegették. 1916-ban pedig – a Somme és a Verdun környéki, példátlanul véres csatákat követően – a katonák többé már nem akartak karácsonyi fegyverszünetet kötni.

A The Illustrated London News 1915. január 9-i számának címlapja.

‘The Light of Peace in the trenches on Christmas Eve: A German soldier opens the spontaneous truce by approaching the British lines with a small Christmas tree.’ (original caption)

Katonalányok a világ élmezőnyében

AZ ERŐ VELÜK VAN

AZ ORSZÁG LEGEREDMÉNYESEBB NŐI SZKANDER-VERSENYZŐJE KÖVÁRINÉ IVÁNFI BRIGITTA, ERŐEMELÉSBN PEDIG PETRÓCZKI MAGDOLNA A LEGYŐZHETLEN. MINDKETTEN SZAKASZVEZETŐK ÉS SZOLNOKON SZOLGÁLNAK. AZ IS KÖZÖS VONÁSUK, HOGY BÁR NEVÜKET A VILÁG LEGJOBBJAI KÖZT TARTJÁK SZÁMON, EREDMÉNYEIKRŐL CSAK SZŰKEBB KÖRNYEZETÜK ÉRTESÜL. AZ ÁLTALUK KÉPVISELT SPORTÁGAK UGYANIS IDEHAZA SZINTE TELJESEN ISMERETLENK.

Biciklijét tizenegy évvel ezelőtt a falhoz támasztotta és a szkander-asztal mellé állt Kőváriné Ivánfi Brigitta szakaszvezető. Tizenháromszoros magyar bajnok, válogatott kerékpárosból lett a világ élmezőnyébe tartozó kézleszorító, kézbírköző. Jobbkezes letére az ellenfelei a bal kezét tisztelik jobban.

– Tizenhárom éves koromban kezdem bringázni, serdülőként tíz kilométeres távon évekig magyar csúcstartó voltam. A Szolnoki Cukorgyár színeiben versenyeztem, a gyárat viszont eladták, az új tulajdonosok pedig nem támogatták tovább a klubunkat. A sportlást azonban nem akartam abbahagyni, ezért a korábbi évekhez képest is

Kőváriné Ivánfi Brigitta

Kőváriné Ivánfi Brigitta tízszeres magyar bajnok, nemzetközi versenyeken pedig a következő dobogós helyezéseket érte el:

2006.: Gladiátorok Éjszakája Világkupa: 1. hely bal kéz, 2. hely jobb kéz
Over The Top Világkupa: 1. hely bal kéz, 1. hely jobb kéz
Judgement Day Világkupa: 2. hely jobb kéz, 2. hely bal kéz
2007.: Senec Hand Világkupa: 1. hely bal kéz, 1. hely jobb kéz
2010.: Világkupa: 1. hely jobb kéz
2011.: Judgement Day Világkupa: 2. hely bal kéz, 1. hely jobb kéz
2012.: Senec Hand Világkupa: 2. hely bal kéz, 2. hely jobb kéz
2013.: Senec Hand Világkupa: 2. hely bal kéz, 2. hely jobb kéz
Judgement Day Világkupa: 1. hely bal kéz, 2. hely jobb kéz
2014.: Senec Hand Világkupa: 2. hely bal kéz, 2. hely jobb kéz
Világbajnokság: 3. hely bal kéz
Judgement Day Világkupa: 1. hely bal kéz, 1. hely jobb kéz

der-versenyéből meg lehet ismerni – emlékszik vissza a kezdetekre az MH Békétámogató Kiképző Központ szakaszvezetője.

– Miután Kőrösi Tibor edző és a klubtársaim segítségével megtanultam a szkander alapjait, pár hónap múlva asztalhoz is álltam életem első versenyén. Bal kézzel nyertem, jobb kézzel pedig második lettem. Akkor még nagyon kezdő voltam, elsősorban az erőmnek köszönhettem a győzelmet. A siker szárnyakat adott, két célt tűztem ki magam elé: fejleszteni a technikámat és legyőzni azt a lányt, aki elvitte előlem a jobbkezes aranyérmét. Mindkét tervemet sikerült megvalósítanom, egy év múlva pedig, a 2004-es lengyelországi Európa-bajnokságon már a 4. helyen végeztem bal kézzel.

Kőváriné a törökszentmiklósi klub versenyzője, edzeni azonban naponta

kétszer Szolnokon szokott. Munkahelye, a kiképző központ jól felszerelt konditerme kiválóan alkalmas erőnléte karbantartására. Itt elsősorban súlyzós edzéseket végez, az izmait erősíti. Délután pedig a városi edzőteremben sporttársával az asztal mellett küzd, valamint olyan kiegészítő gyakorlatokat végez, amelyekkel a fogását és a tartását tudja fejleszteni. Ilyen például a kötélmászás láb használata nélkül, a húzózkodás, a függeszekedés létrán.

– Fiúkkal is sokat szkanderezek, megfelelő női partner ugyanis nincs Szolnokon. A megfelelő tartást és a trükköket is velük gyakorlom. Ebben a sportágban ugyanis a fizikai erő mellett a technikának is óriási szerepe van. A meccseken próbálok minél robbanékonnyabban kezdeni, annak a versenyzőnek nagyobb ugyanis a győzelmi esélye, aki jól „elkapja a rajtot”. Nagy erővel, dinamikusabban indítani a küzdelmet, próbálok spórolni az erőmmel, ezért a minél gyorsabb befejezésre töreksem. Volt olyan meccsem, ami két másodpercig sem tartott. A videós fel sem tudta venni, mert mire beállította az élességet, már vége is volt a küzdelemnek. A versenyeket nem szabad túltaktikázni, a rajtzelemlre kell összpontosítani. Azt és úgy kell tenni, amit az ember begyakorolt, mert ellenkező esetben akár a gyengébb ellenfél is diadalmasodhat.

A versenyeken szigorú a szabályok, a legkisebb hibát is intéssel büntetik a bírók. A kétszer megintett versenyző pedig elveszti a meccset.

– Állva versenyzünk, a könyökünket az asztal könyökpárnájára helyezzük, a szabad kezünkkel pedig megmarkoljuk a kapaszkodót. Ezt követően ráfogunk

az ellenfél kezére úgy, hogy a hüvelykujj ujjperce látható maradjon. A rajt pillanatáig a két versenyző vállainak az asztal hosszabbik oldalával párhuzamosnak kell lenniük, csuklóiknak pedig egyenesnek – sorolja a szabályokat a bajnok.

– A verseny a bíró vezényszavára indul. A küzdelem során tilos a könyököt a könyökpárnáról felemelni vagy a kaspaszkodót elengedni. Az egyik lábnak mindig a talajon kell maradni, a vállaknak pedig nem szabad az asztal síkjára alátérni. A rajt után viszont már lehet „csuklózni”, vagy a győzelem érdekében bármilyen más trükköt bevetni. Ilyen lehet például az, amikor a versenyző úgy mond „beleül a testsúlyába”, vagyis maga felé húzza az ellenfelét, aki viszont tartani akarja magát, ezért felesleges erőfeszítésre kényszerül. Egy küzdelemnek egyébként nincs időhatára, de két perc után a vezetőbíró 30 másodperc szünetet rendelhet el. Amennyiben a versenyzők kezei szétcsúsznak – és ez nem egyikük vesztes pozíciójában történik – akkor a versenybírók egy szalaggal összekötik a kezeiket. Az győz, aki az ellenfele kezét lenyomja az asztal érintőpárnájának síkjára. Versenyezni csak rövid ujjú vagy ujjatlan ruhában lehet, csuklóvédő, könyökvédő, gyűrű, karperec viselése tilos, és a bíró a körmök hosszát is ellenőrzi. Viszont meztől az asztalhoz lehet állni.

Kóváriné szakaszvezető a szeniorok

mezőnyében 70 kilogrammban versenyez. Abban reménykedik, hogy egyszer részt vehet majd az amerikai szkanter-szövetség több állomásból álló egyik versenysorozatán. Ez persze egyelőre távlati terv, most viszont minden erejével arra összpontosít, hogy „éremgyűteményét” minél hamarabb egy világbajnoki arannyal gyarapítsa.

Rendhagyó módon alakult Petróczki Magdolna szakaszvezető sportpályafu-

tása is: lövészetrel kezdett, karatévval folytatta, aztán ejtőernyőzésre váltott, huszonöt éves korában pedig az erőemelésnél kötött ki. Bement a szolnoki Apolló Vénusz Klub edzőtermébe, és közölte Ulviczki Mihály edzővel, hogy erőemelő akar lenni. Élete első versenye egy megyei bajnokság volt, ahol a második helyen végzett, pár hónap múlva aztán megnyerte a felnőtt magyar bajnokságot. Öt évig az erőemelés mellett súlyemelőként is versenyzett – őt magyar bajnoki bronzérmet nyert.

– A két sportág alapvetően a gyakor-

Petróczki Magdolna

PETRÓCZKI MAGDOLNA JELENTŐSEBB EREDMÉNYEI

Húszszoros felnőtt erőemelő magyar bajnok
Ötszörös fekvőnyomó magyar bajnok
Erőemelő Európa-bajnoki ezüstérmes
Négyszeres erőemelő Európa-bajnoki bronzérmes
Háromszoros Masters erőemelő magyar bajnok
Háromszoros Masters fekvőnyomó magyar bajnok
Négyszeres Masters erőemelő világbajnok
Kétszeres Masters fekvőnyomó világbajnoki ezüstérmes
Négyszeres Masters erőemelő Európa-bajnok
Kétszeres Masters fekvőnyomó Európa-bajnok
Kétszeres Masters fekvőnyomó Európa-bajnoki ezüstérmes

latok dinamikájában különbözik egymástól. Ugyanakkor nálunk három versenyszám van: a guggolás, a fekvőnyomás és a felhúzás – részletezi a sokszoros világi- és Európa-bajnok sportoló. – A guggolásnál az állványon lévő súlyt a versenyzőnek a tarkójára helyezve kell kiemelnie, majd hátrálép és felveszi a megfelelő pozíciót. A gyakorlat végrehajtását a bíró engedélyezéssel kezdheti meg. A felállás után a súlyt ugyancsak vezényszóra teheti vissza az állványra. A szabályos guggolás az, amikor a csípő a térd magassága alá süllyed. A fekvőnyomásnál a súly a nyomópádon villá-

mindkét karnak nyújtott helyzetben kell lennie. A súly nem ütközhet a villába, a versenyző gyakorlat közben nem emelheti meg a fejét, sem a fenekét, és a lába sem mozdulhat el a talajon. Talán a leegyszerűbb gyakorlat a felhúzás. Itt nincsenek vezényszavak, a súly a földön hever: a versenyző megfogja és felemeli, a vállát előre emelve megtartja, és a bíróra néz, majd annak intésére visszahengedi a földre a súlyt. Nagyon fontos, hogy valamennyi gyakorlatot folyamatosan kell végrehajtani, a lendület legkisebb megtörése esetén is érvénytelen a kísérlet.

ban van, a versenyző lefekszik a padra, kiemeli a súlyt és nyújtott karral megtartja azt – ezzel jelzi, hogy kész a gyakorlat végrehajtására. A bíró startjelzésére a súlyt leengedi annyira, hogy annak rúdja érintse mellkasa legmagasabb pontját. Kinyomni ugyancsak a bíró jelzésére lehet, a gyakorlat végén

Petróczki szakaszvezető a saját súlyának több mint háromszorosát képes felemelni. Fekvőnyomásban 95, guggolásban 170, felhúzásban 185 kilogramm az egyéni csúcsa.

– Edzésekre munkaidő után járok, hétenként négyszer. A 24 órás szolgálatok után sem hagyok ki egyetlen napot sem, mert az erőnlételem folyamatosan szinten kell tartanom. Ugyanakkor a testsúlyomra is figyelnem kell, az ideális az, ha egy versenyző a súlycsoportja felső határa közelében van. Egy ilyen fokozott izommunkát igénylő sport esetében pedig azt is szem előtt kell tartanom, hogy megfelelő mennyiségű fehérjét fogyasszak. Sok gyümölcsöt eszem, szeretem a zabpehelyt, de cukor és édesség alig szerepel az étrendemben.

Magyarország legeredményesebb erőemelője éves szabadsága terhére versenyez, minden bajnokságon a saját költségén vesz részt. Egy szomszédos országban megrendezett nemzetközi verseny úgy egyhavi fizetésébe kerül. Ott volt a kaliforniai világbajnokságon is, ahonnan egyetlen magyar résztvevőként aranyéremmel tért haza. Olyan is előfordult, hogy a verseny helyszínén csak azért tudták kitenni a részt vevő nemzetek zászlói közé a magyart, mert vitt magával egyet.

– A bajnokságok nem pénzdíjasok, a győztesek érmet és oklevelet kapnak, az abszolút bajnoki címmel pedig különdíj jár. Az útiköltséget és a szállást nekem kell fizetnem, a nevezési díj és a doppingvizsgálat ára is engem terhel. Ennek ellenére, amíg fizikailag és anyagilag bírom, nem hagyom abba a versenyzést.

Jelenleg a felnőtt korosztályban és a 40 év fölöttiek mezőnyében (Masters kategória) is versenyzek. Szeretném megérni, hogy majd a Masters 3 korosztályban, a 60 év fölöttiek versenyén, a gyakorlatom végrehajtása előtt a kijelzőn a nevem mellett nagy piros betűkkel ott villogjon: „Világcsúcskísérlet”.

Ahhoz, hogy világversenyeken induljon, Petróczki Magdolna a szolnoki klub megszűnése után átigazolt Kis-kunmajsára. Katonaként azonban sokkal jobban szeretné a Szolnoki Honvéd Sportegyesület versenyzőjeként átvenni a világ- és Európa-bajnoki érmeiket. Ehhez viszont a meglévő szakosztályok számát egy erőemelő szakosztállyal kellene bővíteni.

AMIT LÁTNOD KELL!

A MÁSODIK VILÁGHÁBORÚ BEFEJZÉSÉNEK 70. ÉVFORDULÓJÁHOZ KAPCSOLÓDÓ SOROZATUNKBAN – A KONFLIKTUST MEGŐRÖKÍTŐ TÖBB MINT EZER MOZI-, ILLETVE TÉVÉFILM KÖZÜL – 70 OLYAN ALKOTÁST AJÁNLUK OLVASÓINK FIGYELMÉBE, AMIT LÁTNI KELL, HOGY TELJES LEGYEN AZ EMLÉKEZÉS...

A nyugati front

A leghosszabb nap (The Longest Day)

Fekete-fehér (digitálisan színezett), magyarul beszélő, amerikai háborús filmdráma, 180 perc, 1962. **Rendezte: Ken Annakin**
Főszereplők: Henry Fonda, John Wayne, Sir Sean Connery, Richard Burton

A második világháború végkifejlete számos történész szerint a normandiai partraszállás sikerén múlt. A szövetségesek merész terve – összehangolt és váratlan támadást intézni a csatorna francia oldalán kiépített német erődrendszer ellen ott, ahol a legkevésbé számítanak rá – 1944. június 6-án súlyos veszteség árán, de sikerrel járt.

Az 1962-ben bemutatott monumentális alkotás minden idők egyik legambiciózusabb filmje, amely a lehető legpontosabban és leghitelesebben próbálja bemutatni a frontszakasznét német parancsnoka, Erwin Rommel tábornagy által eleve „a leghosszabb napként” jövendölt órák eseményeit. A filmben a támadásban részt vevő nemzetek katonái, így például az amerikaiak, az angolok és a franciák, illetve a partvédő német katonák szemzögéből is megismerhetjük a történelem legnagyobb méretű partraszállásának legfontosabb momentumait.

A film 3 Oscar-díjat nyert és további 3 kategóriában jelölést kapott.

A híd túl messze van (A Bridge Too Far)

Színes, magyarul beszélő, amerikai–angol háborús filmdráma, 176 perc, 1977. **Rendezte: Richard Attenborough**
Főszereplők: Sir Sean Connery, Edward Fox, Michael Caine, Robert Redford

A film a második világháború legmerészebb és legnagyobb szabású ejtőernyős akciójára épülő Market Garden hadműveletnek állít emléket. A Montgomery tábornok vezetésével sebtében megtervezett, nagyravágó, ám hi-

bás alapokon nyugvó elképzelés célja az volt, hogy a Hollandiában állomásozó német erők mögé ledobott több ezer amerikai, angol és lengyel ejtőernyős elfoglalja és tartja a stratégiai pontokat, amíg az erősítés megérkezik. A tervek szerint több fontos hidat is birtokba kell venni-

ük, ezáltal biztosítva, hogy a páncélos erők gyorsan átkelve Hollandián váratlanul behatolhassanak Németországba, a Ruhr-vidékre. Az átkelőhelyek közül a legfontosabb, a legmesszebb lévő: az arnhemi híd...

Bár a nyugat-európai hadszíntéren a Brit Expedíciós Haderő 1940. június 4-én véget ért dunkerque-i kimenekítése és a szövetséges csapatok 1944. június 6-i normandiai partraszállása közötti négy esztendőben nem folytak szárazföldi ütközetek, a levegőben és a kontingens nyugati partjait övező vizeken azonban soha nem látott intenzitással dúlt a háború. Az angliai csata, majd a gyors győzelem érdekében – előbb a németek, később a szövetséges erők hadvezetése által – döntő jelentőségűnek vélt bombázások, végül a D-day és az azt követő szárazföldi felszabadító harcok eseményei kifogyhatatlannak tűnő sztori-mennyiséggel szolgáltak és szolgálnak még ma is a filmszakma számára.

A második világháborús hadszínterek közül tehát a nyugat-európai a háborús filmek témagazdagságát, mennyiségét illetően is meghatározónak bizonyult. Az itt játszódó több száz film között találunk monumentális mozifilmeket és kisebb költségvetésből, kevésbé neves szereplőgárdával filmezve, de maradandó alkotásokat egyaránt.

A halál 50 órája (Battle of the Bulge)

Színes, magyarul beszélő, amerikai háborús filmdráma, 167 perc, 1965. **Rendezte: Ken Annakin**
Főszereplők: Henry Fonda, Charles Bronson, Telly Savalas, Robert Shaw

1944 telének beköszöntével a szövetséges hadseregek Németország elfoglalására készülnek. Az Ardennek vidékén állomásozó amerikai katonák körében már olyan hírek is szárnyra keltek, hogy a háború hamarosan befejeződik. A magasabb beosztású amerikai tisztek közül is talán Kiley ezredes az egyetlen, aki saját felderítési tapasztalatai alapján még karácsony előtt német támadástól tart. A parancsnokságon azonban túlzottan találgatják aggodalmait, és nem adnak

hitelt a szavának. Pedig Hitler már kiadta a parancsot a második világháború utolsó nagy német ellentámadására, az ardenneki offenzívára, Antwerpen és kikötőjének bevételére, amellyel a német remények szerint lehetővé válna a szövetséges utánpótlás megakadályozására, s akár a háború menetének megfordítására is.

Angliai csata (Battle of Britain)

Színes, magyarul beszélő, angol háborús filmdráma, 126 perc, 1969. **Rendezte: Guy Hamilton**
Főszereplők: Michael Caine, Sir Laurence Olivier, Christopher Plummer

A német és a brit légiő (Luftwaffe, Royal Air Force) között vívott „légi háború” angliai csata néven vonult be a történelembe. 1940 nyarán ugyanis a náci hadvezetés Nagy-Britannia megszállá-

sának előfeltételeként szabta meg az angol partvidék légtérének ellenőrzését. A film ily módon a történelem és a második világháború első olyan csatáját mutatja be, amelyben egy nemzet sorsát szinte kizárólag a légi harc döntötte el. 1940 szeptemberére az angol légiő pilótái kerekedtek felül a küzdelemben. Ahogy Churchill fogalmazott: „Az emberi konfliktusok történetében még soha nem köszönhetek ilyen sokat, ilyen keveseknek.”

Memphis Belle

Színes, magyarul beszélő, angol–amerikai háborús filmdráma, 107 perc, 1990. **Rendezte: Michael Catton-Jones**
Főszereplők: Matthew Modine, Eric Stoltz, Tate Donovan, Billy Zane

Memphis Belle egy legendás B–17-es repülőerőd neve. 1943 nyarán a légi hadszíntér mindinkább a nyugat-európai területek és Németország fölé helyeződött át. Nap mint nap több száz bombázó személyzete nézett farkas-

küldetésen van túl, utójára mindenki valami könnyebb feladatot remél. A „sétarepülés” ábrándja azonban szerzetoszlik, amikor a Bréma melletti fegyvergyár ellen indított utolsó bevetésen elszábadul a pokol...

Közgyűjtemények párbeszéde

KÖZÖS NEVEZŐN

OROSZORSZÁGI LÁTOGATÁSA SORÁN DR. KOVÁCS VILMOS EZREDES, A HM HADTÖRTÉNETI INTÉZET ÉS MÚZEUM (HM HIM) PARANCSNOKA SIKERES TÁRGYALÁSOKAT FOLYTATOTT MÚZEUMI ÉS LEVÉLTÁRI VEZETŐKKEL. EZEK EREDMÉNYEKÉNT ITTHON KIÁLLÍTÁSOKON EDDIG SOHA NEM LÁTOTT HADITECHNIKAI RITKASÁGOK ÉRKEZHETNEK MAGYARORSZÁGRA, S ÚJ LENDÜLETET KAPHATNAK AZ ELSŐ ÉS MÁSODIK VILÁGHÁBORÚS LEVÉLTÁRI KUTATÁSOK IS.

Az út apropója „Az Orosz Birodalom és az Osztrák–Magyar Monarchia az első világháború idején” címmel a moszkvai Magyar Kulturális Központban rendezett nemzetközi tudományos konferencia volt, amelyen Kovács Vilmos ezredes előadást is tartott. Emellett a parancsnoknak lehetősége adódott tárgyalásokat folytatni az orosz partnerszervezetek vezetőivel is; e megbeszélések egytől egyig komoly eredménnyel zárultak.

VALÓDI RITKASÁGOK JÖHETNEK

– Elfogadta javaslatunkat a moszkvai Nagy Honvédő Háború Központi Mú-

zeumának vezetése, így közös kiállítást rendezünk Budapest második világháborús ostromáról a harcok befejeződésének 70. évfordulóján. A tárlat 2015. február közepén nyílna a HM Hadtörténeti Intézet és Múzeumban, majd néhány hónap elteltével Moszkvába költözne. A tervek szerint az orosz partnertől korabeli fotókat, dokumentumokat, egyenruhákat, esetleg zászlókat, egyéb műtárgyakat kapunk; ezek segítségével a látogatók megismerhetik a városért vívott küzdelmet az ő szemzőgükből is. Mindenben megegyeztünk, a felek között elvi megállapodás született. A kiállítást az elvi igazán különlegessé, hogy a rendszerváltás után ez lesz az

A moszkvai Nagy Honvédő Háború Központi Múzeuma 1995-ben, a második világháború befejezésének 50. évfordulóján nyitotta meg kapuit.

Dr. Kovács Vilmos ezredes

MAGYAR HONVÉD

első olyan tárlat, amit az oroszokkal közösen készítünk – tudjuk meg Kovács Vilmostól, aki felkereste a kubinkai Központi Páncélostechnika és Harckocsimúzeumot is.

A Moskvától mintegy 70 kilométerre, nyugatra található intézmény több száz harckocsit és páncélozott harcjárművet őriz, nagy részüket fedett tárolókban. Rendelkeznek valódi ritkaságokkal is, olyanokkal, amelyekből mindössze egyetlen példány maradt fenn. Ezek sorába tartozik például négy magyar – egyébként igen jó állapotban megőrzött – láncfalpas, a Zrínyi II. rohamtárcak, továbbá a Toldi I., a Toldi II. és a Turán harckocsi. Ezekon felül birtokolnak egy Nimród páncélvadászt is. Ebből a típusból kettő vészelte át a második világháborút: a másik a HM HIM tulajdonában van.

– A harckocsimúzeumban tett látogatás célja a kapcsolatfelvétel volt, s úgy tűnik, együttműködésünk szép jövő előtt áll. Napirenden van az intézmény korszerűsítése, amelyben a mi segítségünkre is számítanak; elsősorban a múzeum-pedagógia területén nálunk felhalmozódott tapasztalatok érdeklik őket. Szeretnék ugyanis a haditechnikai eszközeiket interaktív módon, minden korosztály számára érdekesen bemutatni. Az orosz fél emellett nyitott arra, hogy a ritkokban lévő magyar láncfalpasok

kat 2016-ban, a magyar páncélos fegyvernem létrejöttének 80. évfordulójára tervezett kiállításra kölcsönadják nekünk. Hasonló megállapodást készülnek kötni a rostocki múzeummal, ahová jövőre német eszközöket szállítanak – jegyzi meg Kovács Vilmos, majd hozzáteszi: a kubinkai szakemberek a Zrínyi II. rohamlővegről még azt is ki derítették, hogy Budapest ostromakor, a Vérmezőn került szovjet kézbe. Sok mindent tudnak tehát az öt magyar harcjárműről, de korántsem mindent: a gyártási számok ismeretében még szolgálhat azokról új információkkal, adatokkal a magyar fél.

NYITOTTAK AZ EGYÜTTMŰKÖDÉSRE

A HM HIM parancsnoka találkozott az állami levéltárakat felügyelő és irányító szervezet, az Oroszországi Föderáció Állami Levéltári Szolgálat (Roszarhiv) vezetőjével is.

– Az első világháborús évfordulóra ők is készítenek különböző adatbázisokat, s ennek keretében érdekes magyar vonatkozású anyagokat is feldolgoznak, kutathatóvá tesznek. Levéltári rendszerekben ugyanakkor nem hadműveletek szerint vagy kronológiai sorrendben, hanem alakulatanként találhatók

meg a dokumentumok. Tehát nekünk tudnunk kell, hogy az osztrák–magyar erők pontosan mely orosz csapatokkal álltak szemben, hiszen azok iratanyagában bukkanhatunk majd számunkra fontos információkra. Az adatbázist egyébként digitalizálták, interneten hozzáférhető, ennek ellenére a helyszíni kutatás megkerülhetetlen lesz: a világhálón ugyanis a teljes dokumentumnak csak a kivonata érhető el. Magyarországról tehát csak annyit tehetünk, hogy beazonosítjuk a számunkra vélhetően releváns azzalomból bíró iratokat, ezt követően azonban egy szakembernek Moszkvában kell elvégeznie a kutatómunkát. Az oroszok nyitottak az együttműködésre, s kijelentették, mindenben segítségünkre lesznek – mondja Kovács Vilmos.

Szintén komoly eredmény, hogy a még 1992-ben életre hívott, ám az utóbbi időkben tetszalott állapotba került Magyar–Orosz Levéltári Vegyes Bizottság a jövő év elején újratekintheti működését. A munkában eddig nem vett részt a HM HIM, a mostani megállapodás értelmében viszont már ők is delegálnak egy tagot a bizottságba. Ez jelentősen megkönnyíti a kutatásokat, hiszen ahogy Kovács Vilmos fogalmazott: a bizottság működése adja meg a kulcsot az orosz levéltárakhoz.

A Dicsőség Csarnoka a Nagy Honvédő Háború Központi Múzeumban.

MAGYAR HONVÉD

IZGALMAS KUTATÁSI LEHETŐSÉGEK

Persze nemcsak a Roszarchiv, hanem a hadilevéltár, vagyis az Oroszországi Föderáció Fegyveres Erői Levéltári Szolgálata által őrzött iratanyag tanulmányozása is fontos lenne a magyar szakemberek számára. Erre valószínűleg hamarosan lehetőség is nyílik.

– A HM Társadalmi Kapcsolatok és Háborús Kegyeleti Főosztályának delegációja az év elején vette fel a kapcsolatot az orosz katonai levéltár vezetősével; tárgyalásaik során Podolszkban beletekinthettek az ott tárolt – a szovjetek által a második világháborúban zsákmányolt – magyar katonai iratanyagba, amely azonban nincs feldolgozva. Már csak a veszteség-nyilvántartás pontosítása miatt is mindannyiunk érdeke ezek hazahozatala, legalább másolat formájában. Éppen ezért a mostani megbeszélésre konkrét javaslattal mentem: szeretnénk, ha egy levéltárosunk felmérhetné, hogy mekkora mennyiségű és milyen tartalmú dokumentumok vannak

Kovács Vilmos a múzeumi és a levéltári vezetőkkel is eredményes tárgyalásokat folytatott.

az oroszok birtokában. Így kiderülne, hogy mivel érdemes foglalkoznunk. Szabályzatokból, katonai utasításokból tudniillik mi is jól állunk, annál érdekesebbek lehetnek a különböző hadműveleti jelentések, hadinaplók, parancsok. Az orosz partner támogatta elképzeléseinket, s lehetővé teszi, hogy az iratanyagot át-ellenőrizzük, hadinaplókat, parancsokat. Előkerülhetnek olyan jegyzőkönyvek is, amelyek napra vagy akár órára pontosan tartalmazzák a hadiesemények leírásait – sorolja Kovács Vilmos, aki a cikkünk elején említett tudományos konferencián érdekes megkeresést kapott.

– A Karél Köztársaság levéltárának vezetője jött oda hozzám, s arról tájékoztatót, hogy az első világháborúból származó iratanyagait átvizsgálása során találtak egy listát az orosz fogságban elhunyt monarchiabeli katonák neveivel. A hadifoglyok a murmanszki vasútvéptéren dolgoztak az 1920-as évek elejéig, ám a mostoha körülmények miatt közülük nagyon sokan soha nem térhettek haza. A névsort most megkapjuk, hogy beazonosíthassuk a magyar áldozatokat – idézi fel a beszélgetésen elhangzottakat a HM HIM parancsnoka.

– A Karél Köztársaság levéltárának vezetője jött oda hozzám, s arról tájékoztatót, hogy az első világháborúból származó iratanyagait átvizsgálása során találtak egy listát az orosz fogságban elhunyt monarchiabeli katonák neveivel. A hadifoglyok a murmanszki vasútvéptéren dolgoztak az 1920-as évek elejéig, ám a mostoha körülmények miatt közülük nagyon sokan soha nem térhettek haza. A névsort most megkapjuk, hogy beazonosíthassuk a magyar áldozatokat – idézi fel a beszélgetésen elhangzottakat a HM HIM parancsnoka.

Kötényezett 40/43M Zrínyi II. rohamtarack

38M Toldi I. könnyű harcokcsi

Kötényezett 41M Turán nehéz harcokcsi

A TÖRTÉNELMI FILMEK KATEGÓRIÁJÁBAN ELSŐ HELYEZÉST ÉRT EL A HM ZRÍNYI NONPROFIT KFT. KATONAI FILMSTÚDIÓJÁNAK KERESZTHEGY CÍMŰ FILMJE AZ IMMÁR HUSZONNEGYEDIK ALKALOMMAL MEGRENDEZETT BRACCIANÓI FILMFESZTIVÁLON.

November közepén huszonnegyedik alkalommal rendezték meg Olaszországban az egyenruhás filmkészítők szakmai találkozóját, a Nemzetközi Védelmi Filmfesztivált a Róma melletti Bracciano városában. A rendezvény keretében négy kontinens 19 országának 55 alkotását mutatták be. Természetesen Magyarország is nevezett versenyfilmmel, mégpedig a Kereszthegy című alkotással. A filmet –

amely a második világháborúban hősiiesen helytállt magyar királyi 65. székely honvéd határvédelmi zászlóalj történetét dolgozza fel – a HM Zrínyi Nonprofit Kft. Katonai Filmstúdiója készítette, a HM Társadalmi Kapcsolatok és Háborús Kegyeleti Főosztály együttműködésével, továbbá a Magyar Művészeti Akadémia közreműködésével. Az idei varsói szakmai versenyen is megméretett és díjat kapott film díszbemutatója tavasszal volt az Uránia filmszínházban, illetve több erdélyi helyszínen, a Magyar Televízió szeptemberben tűzte műsorára, emellett több helyi televízió is vetítette. A történet kutatója, írója és társrendezője Nagy József gyergyóremetei születésű történész, forgatókönyvírója és társrendezője Bárány Krisztián történelmes-újságíró, vezetőrendezője Wonke Rezső, a Katonai Filmstúdió vezetője volt. A november 15-én, a braccianói Katonai Repüléstörténeti Múzeumban megrendezett értékelésen és díjátadó ün-

nepségen a Kereszthegy kategóriájában első helyezést ért el. Leonárdi Tiberi, a nemzetközi zsűri elnöke elmondta: a magyar film rendkívül szoros mezőnyben érdemelte ki a zsűri elismerését. Kiemelte a magas színvonalú rendezést, a képi világot, valamint a háromdimenziós animáció tökéletes alkalmazását.

Megújult a nyíregyházi sírkert

Nyíregyházán húszmillió forintból felújították a tizenégy nemzet katonáinak végső nyughelyet adó első világháborús Hősök temetőjét. Az ország második legnagyobb katonai sírkertjét 1915-ben nyitották meg, ahová a szomszédos hadikórházban elhunyt katonákat temették. A mostani rekonstrukció során 240 síremléket teljesen kicseréltek, háromszázat pedig felújítottak. Emellett rendbe tették a temető kerítésének egy részét és a sírok közötti sétányt, továbbá új díszkaput is állítottak.

Honvedelem.hu / MTI; fotó: Sipeki Péter (szon.hu)

Nyugdíjasokkal együtt ünnepeltek

Alakulatuk napját ünnepelték a kecskeméti MH Légijármű-javító Üzem jelenlegi és volt dolgozói. A jogelőd szervezet, a Tábori Repülőjavító Műhely Szentkirályszabadján, 1950. november 15-én állt fel, s a 25. vadászrepülő-hadosztály alárendeltségébe tartozott. Kecskemétre 1951 szeptemberében diszlokált, az évtizedek során elnevezése és szervezeti felépítése is többször megváltozott. MH Légijármű-javító Üzem néven 1997-től működik önálló alakulatként a kecskeméti repülőbázison, ahol a Magyar Honvédség hadrendjében álló repülőgépek, helikopterek, illetve ezek műszereinek, berendezéseinek javítását, karbantartását végzi.

Kép és szöveg: Galambos Sándor

IN MEMORIAM

2014. október 27. és november 21. között elhunyt:

Kovács Béla ny. vezérőrnagy, a Magyar Honvédség halottja (82), Horváth Czinger János ny. vezérőrnagy, a Magyar Honvédség halottja (90), dr. Lukács György Zoltán ny. ezredes, a Magyar Honvédség halottja (67), dr. Rugár Oszkár ny. ezredes, a Magyar Honvédség halottja (67), Kapusy György István ny. ezredes, a Magyar Honvédség halottja (70), Papp Tibor ny. ezredes (80), dr. Nyitrai Tamás György ny. ezredes (79), Földi József ny. ezredes (94), Balogh Imre ny. ezredes (79), Szabó Béla ny. ezredes (83), Hítnér Gyula ny. alezredes (73), Joó Sándor ny. alezredes (82), Kós József ny. alezredes (83), Markó László ny. alezredes (81), Révész József ny. alezredes (71), Angyal András ny. alezredes (77), Barbócz Károly ny. alezredes (85), Borók István ny. alezredes (84), Gönczi Miklós ny. alezredes (77), Laczkó Sándor ny. alezredes (86), Pásztor István ny. alezredes (84), Virág Imre ny. alezredes (83), Bónus Mihály ny. alezredes (82), Than Ferenc ny. alezredes (85), Hackermüller Tibor ny. alezredes (86), Lemán Lajos ny. alezredes (88), Rimóczi László ny. alezredes (92), Tóth Elek ny. alezredes (87), Arató Alajos ny. őrnagy (77), Fodor György ny. őrnagy (86), Gyömbér Miklós ny. őrnagy (76), Horváth János Pál ny. őrnagy (72), Kása József ny. őrnagy (68), Kiss Gyula ny. őrnagy (69), Németh József ny. őrnagy (83), Ziman Albin ny. őrnagy (84), Blaskó Sándor ny. őrnagy (84), Kukorda Tibor ny. őrnagy

(80), Bakóczi István ny. őrnagy (77), Csala István ny. őrnagy (84), Deli István ny. őrnagy (54), Laki Árpád Dezső ny. őrnagy (63), Szalay Gyula ny. őrnagy (84), Varga Lajos ny. őrnagy (81), Szekeres László ny. őrnagy (83), Szép Gábor ny. őrnagy (86), Tuza Zsigmond ny. őrnagy (82), Horváth Gyula ny. százados (71), Komódi István ny. százados (65), Ficzy István ny. százados (70), Horváth István ny. százados (67), Szerencsés János ny. százados (65), Oláh Attila ny. százados (70), Nagy Lajos ny. hadnagy (71), Farkas Mihály Gyula ny. törzsszázlós (80), Katona István ny. törzsszázlós (81), Kóti István ny. törzsszázlós (65), Sugár Andor ny. törzsszázlós (69), Szilágyi Barnabás ny. törzsszázlós (70), Barcsik János ny. törzsszázlós (66), Márkodi Vilmos ny. törzsszázlós (67), Pál Sándor ny. törzsszázlós (68), Szlovák Károly ny. törzsszázlós (76), Harascsák Mihály ny. törzsszázlós (59), Kovács István ny. törzsszázlós (78), Malecz György József ny. törzsszázlós (85), Gyömbér János ny. zászlós (93), Hegyesi Józsefné ny. zászlós (67), Tóth István ny. zászlós (65), Szabó Lajos ny. zászlós (52), Rakozov Mihály ny. főtörzsőrmester (48), Takács István ny. főtörzsőrmester (54), Palkó József ny. főtörzsőrmester (48), Baranyai Kálmánné ny. törzsőrmester (64), Domán József ny. közalkalmazott (74), Király Lászlóné ny. közalkalmazott (82), Krisztián Tiborné ny. közalkalmazott (78), Tóth Lászlóné ny. közalkalmazott (74), Kiss Lajosné ny. közalkalmazott (84), Bíró Lajos ny. közalkalmazott (93), Szécsényi Istvánné ny. közalkalmazott (81).

EMLEKÜKET KEGYELETTEL MEGŐRIZZÜK.

KATONAI MAGAZIN AZ M1-EN

14 12 27

CEL
KER
ESZT
BEN

WWW.HONVEDELEM.HU / CELKERESZTBEN
WWW.FACEBOOK.COM / CELKERESZTBEN

DOBOZKÖNYV

AZ ELSŐ VILÁGHÁBORÚ MAGYAR VONATKOZÁSÚ ESEMÉNYEIRŐL

- 54 REPRINT DOKUMENTUMMAL
- „DÖGCÉDULA” TOKJÁNAK REPLIKÁJÁVAL
- GYALOGSÁGI OKTATÓKENDŐ MÁSOLATÁVAL
- DVD-MELLÉKLETTEL
- TÖBB MINT 300 FÉNYKÉPPEL

**A KÖNYV 13 900 Ft helyett most megvásárolható
11 120 Ft-ért a Zrínyi Kiadónál személyesen
munkanapokon 9-15 között
(1087 Budapest, Kerepesi út 29/B)
vagy a webáruházban: shop.hmzrinyi.hu.**

Információ:

Győr Edina e-mail: gyoredina@armedia.hu Telefon 06 1 459 5373
Magyar Renáta e-mail: magyarrenata@armedia.hu Telefon 06 1 459 5319